

ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΣΤΟ ΒΕΡΟΛΙΝΟ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ 2019

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ & ΕΛΛΗΝΟΓΕΡΜΑΝΙΚΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

01 Schleswig-Holstein

Capital: Kiel
Population: 2,834,000

02 Hamburg

Capital: Hamburg
Population: 1,772,000

03 Bremen

Capital: Bremen
Population: 662,000

04 Lower Saxony

Capital: Hanover
Population: 7,947,000

05 North Rhine-Westphalia

Capital: Düsseldorf
Population: 17,933,000

06 Hesse

Capital: Wiesbaden
Population: 6,065,000

07 Rhineland-Palatinate

Capital: Mainz
Population: 4,028,000

08 Saarland

Capital: Saarbrücken
Population: 1,030,000

09 Baden-Württemberg

Capital: Stuttgart
Population: 10,750,000

10 Mecklenburg-Western Pomerania

Capital: Schwerin
Population: 1,664,000

11 Brandenburg

Capital: Potsdam
Population: 2,522,000

13 Saxony-Anhalt

Capital: Magdeburg
Population: 2,382,000

15 Thuringia

Capital: Erfurt
Population: 2,268,000

12 Berlin

Capital: Berlin
Population: 3,432,000

14 Saxony

Capital: Dresden
Population: 4,193,000

16 Bavaria

Capital: Munich
Population: 12,520,000

Βερολίνο, Ιούλιος 2020

Περιεχόμενα

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄: ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ - ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ .. 3

1.	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ.....	3
2.	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ- ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	3
3.	ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ-ΠΟΛΙΤΕΥΜΑ.....	3
4.	ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΕΞΟΥΣΙΑ	3
5.	ΜΕΣΑ ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ	3
5.1.	Τηλεοπτικοί – Ραδιοφωνικοί Σταθμοί	3
5.2.	Τύπος.....	4

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄: ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ..... 4

1.	ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ	4
2.	ΕΞΕΛΙΞΗ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ	5
2.1	Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ).....	5
2.2	Τομείς οικονομικής δραστηριότητας.....	7
2.2.1	Αγροτικός Τομέας.....	7
2.2.2	Βιομηχανία- Βιομηχανική Παραγωγή.....	7
2.2.3	Υπηρεσίες	7
2.3	Πληθωρισμός.....	7
2.4	Ιδιωτική, Δημόσια Δαπάνη και Επενδύσεις Παγίου Κεφαλαίου	7
2.5	Αγορά Εργασίας - Αμοιβές.....	8
2.6	Εξωτερικό Εμπόριο Γερμανίας 2019.....	8
2.7	Κρατικός Προϋπολογισμός - Δημόσιο Χρέος.....	14

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ 2020 και 2021 14

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΕΛΛΑΔΟΣ-ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ 15

1.	ΔΙΜΕΡΕΣ ΕΜΠΟΡΙΟ ΑΓΑΘΩΝ.....	15
1.1	Ελληνικές εξαγωγές στη Γερμανία το 2019	16
1.1.1	Κυριότερες κατηγορίες.....	16
1.1.2	Κυριότερα προϊόντα	18
1.2	Εισαγωγές από Γερμανία το 2019	19
1.2.1	Κυριότερες κατηγορίες.....	19
1.2.2	Κυριότερα προϊόντα	20
2.	ΔΙΜΕΡΕΣ ΕΜΠΟΡΙΟ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ-ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ.....	21
3.	ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ	22
4.	ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΟΓΕΡΜΑΝΙΚΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ	23
4.	ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ.....	23
4.1.	Άμεσες Γερμανικές Επενδύσεις στην Ελλάδα	23
4.2.	Άμεσες Ελληνικές Επενδύσεις στη Γερμανία.....	25
4.3.	Προτάσεις Προσέλκυσης Επενδύσεων.....	27
5.	ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	27
5.1.	Τουριστικός Κλάδος στη Γερμανία	27
5.2.	Εισερχόμενος Τουρισμός στην Ελλάδα από Γερμανία	29
5.3	Προτάσεις Ενίσχυσης Τουριστικών Ροών.....	31
6.	ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ/ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΣΤΗ ΓΕΡΜΑΝΙΑ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ	32

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄: ΔΡΑΣΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑΣ 33

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄: ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ - ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

1. Στοιχεία Γεωγραφίας

Η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας καταλαμβάνει έκταση 357.050 χλμ². Αποτελεί την 5^η μεγαλύτερη χώρα της Ευρώπης κατέχουσα κεντρική θέση στην Ευρωπαϊκή Ήπειρο. Συνορεύει με: Αυστρία, Ελβετία, Γαλλία, Λουξεμβούργο, Βέλγιο, Κάτω Χώρες, Δανία, Πολωνία, Τσεχία. Βρέχεται από τη Βόρεια και τη Βαλτική Θάλασσα.

2. Πληθυσμός- Δημογραφικά Στοιχεία

Ο πληθυσμός της Γερμανίας, σύμφωνα με στοιχεία 2018 (31.12), διαμορφώθηκε σε 83,02 εκατ., από 82,79 εκατ. στις 31.12.2017. Επί του συνόλου του πληθυσμού οι αλλοδαποί ανέρχονταν σε 10,09 εκατ. στο τέλος του 2018 (έναντι 9,68 εκατ. το 2017), ενώ οι κάτοικοι με μεταναστευτικές καταβολές σε 20,8 εκατ. (25,5% του πληθυσμού), η πλειονότητα των οποίων προέρχεται από Τουρκία (περίπου 2,78 εκατ. ή 13,3% επί του συνόλου), Πολωνία (2,25 εκατ. ή 10,8% επί του συνόλου) και Ρωσία (1,36 εκατ. ή 6,6% επί του συνόλου).

Η συγκέντρωση και πυκνότητα του πληθυσμού παρουσιάζει ανομοιογένεια, με ορισμένα γεωγραφικά διαμερίσματα έντονα πυκνοκατοικημένα και άλλα αραιοκατοικημένα. Το Ομοσπονδιακό Κρατίδιο της Βορείου Ρηνανίας-Βεστφαλίας, επί παραδείγματι, με σχεδόν 18 εκατ. κατοίκους (στοιχεία 2018), αποτελεί, διαχρονικά, την πλέον πολυπληθή περιφέρεια της Γερμανίας (17,9 εκατ.) και έντονα πυκνοκατοικημένη, με 526 κατ. ανά χλμ², ωστόσο υπολείπεται αισθητά των πόλεων-Κρατιδίων, Βερολίνου (4.090 κάτ./χλμ²), Αμβούργου (2.438 κάτ./χλμ²) και Βρέμης (1.629 κάτ./χλμ²). Γενικότερα, η μεγαλύτερη συγκέντρωση πληθυσμού σημειώνεται στα οικονομικά εύρωστα Ομοσπονδιακά Κρατίδια της πρώην Δυτ. Γερμανίας, ήτοι Β. Ρηνανίας-Βεστφαλίας (17,93 εκατ.), Βαυαρίας (13,08 εκατ. κάτ.) και Βάδης-Βυρτεμβέργης (11,07 εκατ.).

Διοικητικά, η Γερμανία διαιρείται σε 16 Ομοσπονδιακά Κρατίδια. Η πρωτεύουσα της χώρας το Βερολίνο, με άνω των 3,64 εκατ. κατοίκους, αποτελεί τη μεγαλύτερη σε πληθυσμό πόλη της Γερμανίας. Ακολουθούν: Αμβούργο (1,8 εκατ.), Μόναχο (1,5 εκατ.), Κολωνία (1,1 εκατ.) και Φραγκφούρτη (730.000) κάτοικοι.

3. Πολιτικό Σύστημα-Πολίτευμα

Το πολίτευμα της Γερμανίας είναι Ομοσπονδιακή Προεδρευόμενη Κοινοβουλευτική Δημοκρατία. Από 19.03.2017 Ομοσπονδιακός Πρόεδρος ο Dr. Frank-Walter Steinmayer. Καγκελάριος της Γερμανίας, από Νοέμβριο 2005, η κα Angela Merkel. Το Κοινοβούλιο απαρτίζεται από 709 βουλευτές. Κατανομή εδρών των κομμάτων στο Ομοσπονδιακό Κοινοβούλιο (Ομοσπονδιακές εκλογές 24.09.2017): Χριστιανοδημοκρατική Ένωση (CDU)/Χριστιανοκοινωνική Ένωση (CSU) 246 έδρες, Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα (SPD) 153 έδρες, Εναλλακτική για τη Γερμανία (AfD) 94 έδρες, Ελεύθεροι Δημοκράτες (FDP) 80 έδρες, Αριστερά (Die Linke) 69 έδρες και Πράσινοι (Die Grünen) 67 έδρες. Οι επόμενες ομοσπονδιακές βουλευτικές εκλογές πρόκειται να λάβουν χώρα Σεπτέμβριο 2021.

4. Νομοθετική Εξουσία

Ασκείται από δύο όργανα: Την Ομοσπονδιακή Βουλή (Bundestag) και το Ομοσπονδιακό Συμβούλιο (Bundesrat). Τα μέλη της Ομοσπονδιακής Βουλής εκλέγονται απ' ευθείας από το λαό, ενώ τα μέλη του Ομοσπονδιακού Συμβουλίου απαρτίζουν εκπρόσωποι των εκλεγμένων Κυβερνήσεων των Ομοσπονδιακών Κρατιδίων.

5. Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης

5.1. Τηλεοπτικοί – Ραδιοφωνικοί Σταθμοί

Δημόσιοι Τηλεοπτικοί Σταθμοί: Πρώτο (ARD) και Δεύτερο (ZDF) πρόγραμμα, παγερμανικής εμβέλειας, ενώ σε επί μέρους Ομοσπονδιακά Κρατίδια εκπέμπουν οι περιφερειακοί σταθμοί: RBB (Βερολίνο-Βραδεμβούργο), NDR (Σλέσβιχ-Χόλσταιν, Αμβούργο, Κάτω Σαξονία, Μεκλεμβούργο-Δυτ. Πομερανία), SWR (Βάδη- Βυρτεμβέργη, Ρηνανία), MDR (Σαξονία, Θουριγγία), HR (Εσση) και «Bayerischer Rundfunk» (Βαυαρία).

Η «Deutsche Welle» διαθέτει ραδιόφωνο, τηλεόραση και ηλεκτρονική σελίδα και εκπέμπει σε 30 γλώσσες, μεταξύ των οποίων και στα ελληνικά.

Το «DeutschlandRadio», μέσω των προγραμμάτων «DeutschlandFunk», «DRadio Wissen» και «DeutschlandRadio Kultur», αποτελεί το μοναδικό παγγερμανικής εμβέλειας ραδιοφωνικό σταθμό με ειδησεογραφικό και ενημερωτικό χαρακτήρα.

Σημαντικότερα ιδιωτικά τηλεοπτικά Μέσα: RTL, SAT 1, Pro7, Kabel, N-TV, Vox κ.α.

5.2. Τύπος

Ο χώρος των έντυπων ΜΜΕ στη Γερμανία έχει αναδιαρθρωθεί, με πολλές συγχωνεύσεις και παύσεις λειτουργίας Μέσων, ακολουθώντας τις σύγχρονες τάσεις που επιβάλλουν τη διαδικτυακή παρουσία και την πρόσβαση στο ηλεκτρονικό περιεχόμενο με συνδρομή.

Όλα τα έντυπα, εφημερίδες και περιοδικά, διαθέτουν ηλεκτρονική σελίδα, καθώς και εφαρμογές για κινητά τηλέφωνα ή tablets. Κυκλοφορούν περισσότερες από 300 καθημερινές εφημερίδες, μεταξύ των οποίων οι μεγάλης κυκλοφορίας «Die Welt», «Süddeutsche Zeitung», «Bild», «Frankfurter Allgemeine Zeitung», καθώς και οι εφημερίδες οικονομικής ειδησεογραφίας «Handelsblatt» και «Wirtschaftswoche». Σε εβδομαδιαία βάση κυκλοφορεί η εφημερίδα «Die Zeit» και τα ειδησεογραφικά περιοδικά «Der Spiegel» και «Focus».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄: ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ

1. Γενική Επισκόπηση

Η Γερμανία, με Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) €3.435,2 δις το 2019 αποτελεί τη μεγαλύτερη εθνική οικονομία στην ΕΕ και την 4^η παγκοσμίως, μετά από ΗΠΑ, Κίνα και Ιαπωνία. Είναι, επίσης η 3^η μεγαλύτερη εξαγωγική δύναμη στον κόσμο, μετά από Κίνα και ΗΠΑ. Διαθέτει ισχυρή βιομηχανική βάση, τεχνολογική υπεροχή, εξωστρέφεια και υψηλή εσωτερική ζήτηση. Ιδιαίτερος ο ανεπτυγμένος δευτερογενής τομέας, δια της παραγωγής βιομηχανικών προϊόντων υψηλών προδιαγραφών, αλλά και ο τριτογενής τομέας παροχής υπηρεσιών, αποτελούν το θεμέλιο της οικονομίας της Γερμανίας, ενώ συγκριτικά μικρή συμμετοχή στην οικονομική δραστηριότητα καταλαμβάνει η παραγωγή πρώτων υλών και αγροτικών προϊόντων.

Έστω και οριακά και παρά τις επιμέρους διακυμάνσεις, η γερμανική οικονομία κατάφερε να διατηρηθεί σε τροχιά ανάπτυξης και το 2019, για 10^ο συναπτό έτος, επιδεικνύοντας αξιοσημείωτη ανθεκτικότητα. Ο ρυθμός μεγέθυνσης του ΑΕΠ επιβραδύνθηκε ωστόσο σημαντικά, για 2^η συνεχόμενη χρονιά, ανερχόμενος σε 0,6%, έναντι 1,5% το 2018 και 2,5% το 2017. Η διατήρηση της ανάπτυξης αποδίδεται κυρίως στη σταθερή αύξηση της απασχόλησης και την αντίστοιχη μείωση της ανεργίας, στην υψηλή ζήτηση, συνδυαζόμενη με το καλό επίπεδο μισθών και την αύξηση της ιδιωτικής κατανάλωσης, στους πλεονασματικούς κρατικούς προϋπολογισμούς, στα χαμηλά επιτόκια δανεισμού και στην εδραιωμένη θέση των γερμανικών προϊόντων στο εξωτερικό.

Το πλεόνασμα του Εμπορικού Ισοζυγίου (εμπόριο αγαθών) σημείωσε, κάμψη 0,8% το 2019, ανερχόμενο σε €223,6 δις, έναντι πλεονάσματος €228,7 δις το 2018. Ομοίως, το Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών απέδωσε εκ νέου πλεόνασμα, ύψους €266,2 δις ή 7,7% του ΑΕΠ (2018: 246,0 δις ή 7,2% του ΑΕΠ).

Το Εξωτερικό Εμπόριο στηρίζεται κατ' εξοχήν στους κλάδους της αυτοκινητοβιομηχανίας, του μηχανολογικού και ηλεκτρολογικού /ηλεκτρονικού εξοπλισμού, καθώς και της χημικής φαρμακευτικής βιομηχανίας, τα προϊόντα των οποίων απολαμβάνουν διεθνούς αναγνώρισης. Στον τριτογενή τομέα σημαντική συμβολή στο σχηματισμό της Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας έχει ο κλάδος ασφαλίσεων και αντασφαλίσεων.

Το 2019, η Γερμανία εξήγαγε προς τις υπόλοιπες χώρες ΕΕ εμπορεύματα αξίας €777,3 δις (2018: €789,0 δις), εκ των οποίων €491,8 δις προς χώρες Ευρωζώνης (2018: €486,7 δις), ενώ προς τον υπόλοιπο κόσμο οι γερμανικές εξαγωγές ανήλθαν σε €550 δις (2018: €528,4 δις). Ως εκ τούτου, το 58,6% του συνόλου των εξαγωγών της Γερμανίας κατευθύνθηκε προς τις χώρες ΕΕ και το 41,4% προς τον υπόλοιπο κόσμο. Μεταξύ των 10 πρώτων χωρών-εισαγωγέων γερμανικών προϊόντων παγκοσμίως συγκαταλέγονται 7 κράτη-μέλη ΕΕ, ήτοι: Γαλλία (2^η θέση), Ολλανδία (4^η), Ην. Βασίλειο (5^η), Ιταλία (6^η), Αυστρία (7^η), Πολωνία (8^η), και Βέλγιο (10^η), που αποτελούν και τους μεγαλύτερους αγοραστές γερμανικών εμπορευμάτων εντός της ΕΕ, ενώ τη σχετική λίστα συμπληρώνουν οι: ΗΠΑ (1^η θέση), Κίνα (3^η θέση) και Ελβετία (9^η θέση).

Η δεσπόζουσα θέση της Γερμανίας στο ενδοκοινοτικό εμπόριο αποτυπώνεται, το 2019 και στα υψηλά επί μέρους εμπορικά πλεονάσματα υπέρ της Γερμανίας με όλα τα Κ-Μ ΕΕ, πλην (κατά φθίνουσα σειρά) Ιρλανδίας, Ολλανδίας, Τσεχίας, Σλοβακίας, Ουγγαρίας, Σλοβενίας και Βουλγαρίας.

Σημειώνεται συναφώς ότι η Γερμανία διαθέτει και λειτουργεί 140 Διμερή Επιμελητήρια προς προώθηση των γερμανικών οικονομικών και εμπορικών συμφερόντων σε 92 χώρες του κόσμου, μεταξύ αυτών και στις 27 χώρες ΕΕ.

Το 80,66% του συνόλου των Ξένων Άμεσων Επενδύσεων (FDI) ύψους €768 δις (in terms of stock τέλος έτους αναφοράς 31.12.2018 –τελευταία διαθέσιμα στοιχεία) στη Γερμανία προήλθε από ευρωπαϊκές χώρες. Αντιστοίχως, το 62,36% του συνόλου, ύψους €1,236 τρις, των γερμανικών Άμεσων Επενδύσεων στο εξωτερικό το 2018 (FDI, in terms of stock τέλος έτους αναφοράς 31.12.), κατευθύνθηκε προς ευρωπαϊκές χώρες.

2. Εξέλιξη και Ανάλυση Βασικών Μακροοικονομικών Μεγεθών

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

	2017	2018	2019
ΑΕΠ (τρέχουσες τιμές δις €)	3.245,0	3.344,4	3.435,2
Μεταβολή ΑΕΠ (%)	2,5	1,5	0,6
Κατά κεφαλήν ΑΕΠ (€)	39.650	40.843	41.346
Πληθωρισμός (%)	1,5	1,8	1,4
Ανεργία (%)	5,7	5,2	5,0%
Εξαγωγές αγαθών & υπηρεσιών (δις €)	1.538,4	1.585,8	1.612,2
Εισαγωγές αγαθών & υπηρεσιών (δις €)	1.307,6	1.379,7	1.404,5
Εξαγωγές αγαθών (δις €)	1.256,3	1.317,4	1.327,6
Εισαγωγές αγαθών (δις €)	1.003,2	1.088,7	1.104,1
Εμπορικό Ισοζύγιο (δις €)	253,1	228,7	223,6
Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών (δις €)	230,4	206,1	207,8
ΑΞΕ στη Γερμανία (δις €) (stock, τέλος έτους αναφοράς 31.12)	744,1	768,0	---
ΑΞΕ Γερμανίας σε υπόλοιπο κόσμο (δις €) (stock, τέλος έτους αναφοράς 31.12)	1.177,1	1.236,3	---
Δημοσιονομικό Ισοζύγιο (δις €)	40,3 (1,2% ΑΕΠ)	62,4 (1,9% ΑΕΠ)	49,8 (1,5% ΑΕΠ)
Δημόσιο Χρέος (% ΑΕΠ)	65,3	61,9	60,0

Πηγή: Ομοσπονδιακή Κεντρική Τράπεζα (Deutsche Bundesbank), Γερμανική Στατιστική Υπηρεσία (Destatis)

Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο, Ιούνιος 2020

2.1 Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ)

Η γερμανική οικονομία, επανομαζόμενη και ως ατμομηχανή της Ευρώπης, διατηρεί επί σειρά ετών την κορυφαία θέση μεταξύ των χωρών της ΕΕ ως προς το Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν της, με το Ην. Βασίλειο, τη Γαλλία, την Ιταλία και την Ισπανία να ακολουθούν, ενώ και σε παγκόσμιο επίπεδο κατατάσσεται διαχρονικά στην 4^η θέση, μετά από ΗΠΑ, Κίνα και Ιαπωνία. Το 2019, ωστόσο, επιβραδύνθηκε για 2^η συνεχόμενη χρονιά: Το γερμανικό ΑΕΠ, σε τρέχουσες τιμές, αυξήθηκε κατά 0,6% το 2019, έναντι ανόδου 1,5% το 2018, 2,5% το 2017 και 2,2% το 2016, ενώ υπολείπετο αισθητά του μέσου ρυθμού ανάπτυξης τόσο της ΕΕ (ΕΕ28: 1,4%/ΕΕ27: 1,4%), όσο και της Ευρωζώνης (1,5%), κατά το ίδιο έτος αναφοράς.

Παρά την εκ νέου επιβράδυνση του ρυθμού μεγέθυνσης του ΑΕΠ το 2019, είναι άξιο να σημειωθεί ότι η γερμανική οικονομία κατάφερε να διατηρηθεί σε «θετικό έδαφος» για δέκατο συναπτό έτος.

Μετά από σειρά ετών, όπου τη μεγαλύτερη συμβολή στη αύξηση του γερμανικού ΑΕΠ είχε ο τομέας Πληροφορικής/Τηλεπικοινωνιών, το 2019 στην 1^η θέση «αναρριχήθηκαν», μετά από χρόνια, οι Κατασκευές. Ειδικότερα: Κατασκευές 4,0% έναντι 2018 (2018: 3,6%), ΤΠΕ 2,9% (2018: 3,7%), Χρηματοπιστωτικές και Ασφαλιστικές Υπηρεσίες 2,9% (2018: 0,6%), Εμπόριο, Μεταφορές, Φιλοξενία, Εστίαση 2,4% (2018: 2,1%), Δημ. Υπηρεσίες 1,6% (2018: -0,9%), Υπηρεσίες Ακινήτων και Κατοικιών 1,4% (2018: 1,1%), Λοιπές Υπηρεσίες 0,9% (2018: -0,7%) και Αγροτικός-

Κτηνοτροφικός τομέας 0,4% (2018: -1,5%). Μοναδικός τομέας με αρνητική συμβολή στη άνοδο του γερμανικού ΑΕΠ το 2019 ήταν ο πάλαι ποτέ κραταιός τομέας της Μεταποίησης, ο οποίος σημείωσε δραματική υποχώρηση -3,6%, έναντι συμβολής +1,0% το 2018 και +2,5% το 2017.

Αύξηση 2,5% κατέγραψε, το 2019 και το κατά Κεφαλήν Εισόδημα (σε τρέχουσες τιμές), από €40.339 το 2018 σε €41.346 ανά κάτοικο.

Στην, έστω και εξασθενημένη, αναπτυξιακή δυναμική της γερμανικής οικονομίας το 2019 συνετέλεσαν:

- Η αύξηση της κατανάλωσης (σε πραγματικές τιμές) κατά 1,8% (2018 1,3%), εκ των οποίων αύξηση 1,6% στην ιδιωτική κατανάλωση και 2,5% στις δημόσιες δαπάνες.
- Η αύξηση των εξαγωγών (προϊόντα & υπηρεσίες: +1,7%, προϊόντα: +1,2%, υπηρεσίες: +3,7%) και των εισαγωγών (προϊόντα & υπηρεσίες: +1,8%, προϊόντα: +1,1%, υπηρεσίες: +4,0%).
- Η διατήρηση υψηλού Εμπορικού Πλεονάσματος, το οποίο το 2019 ανήλθε σε €223,6 δις, έναντι €228,7 δις το 2018 και €253,1 δις το 2017.
- Η σημαντική αύξηση (σε πραγματικές τιμές), τόσο των δημοσίων επενδύσεων κατά 3,2% (2018: 4,8%), όσον και των ιδιωτικών κατά 2,4% (2018: 3,3%).
- Η αύξηση θέσεων εργασίας κατά 402 χιλ. ή +0,9%, διαμορφώνοντας το συνολικό εργατικό δυναμικό σε 45,3 εκατ., έναντι 44,8 εκατ. απασχολούμενων το 2018 και 44,3 εκατ. το 2017.
- Το τεράστιο δημοσιονομικό πλεόνασμα ύψους €49,8 δις (1,5% του ΑΕΠ), έναντι πλεονάσματος €62,4 δις το 2018 (έτος-ρεκόρ, 1,9%/ΑΕΠ), €40,3 δις το 2017 και €37,1 δις το 2016.

Η εξέλιξη των Βασικών Δεικτών της γερμανικής οικονομίας αποδίδεται στους Πίνακες 2 και 3:

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

Εξέλιξη Βασικών Μεγεθών και Σχηματισμός ΑΕΠ Γερμανίας 2017-2019

(δισ Ευρώ)	2017	2018	2019
ΑΕΠ	3.245,0	3.344,4	3.435,2
Ιδιωτική Κατανάλωση	1.696,9	1.743,7	1.793,9
Κρατικές Δαπάνες	644,3	665,6	698,82
Ακαθάριστες Επενδύσεις σε Πάγιο Κεφάλαιο	665,9	707,7	746,1
- Μηχανολογικός Εξοπλισμός	224,2	235,3	239,0
- Πάγιες εγκαταστάσεις	320,7	344,3	373,3
Εξαγωγές προϊόντων & υπηρεσιών	1.538,0	1.585,8	1.612,2
Εισαγωγές προϊόντων & υπηρεσιών	1.307,6	1.379,7	1.404,5

Πηγή: Ομοσπονδιακή Στατιστική Υπηρεσία(Destatis), Ιούν. 2019, Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο

ΠΙΝΑΚΑΣ 3

Συμβολή τομέων Οικονομικής Δραστηριότητας σε διαμόρφωση Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας, 2017-2019

(δισ Ευρώ)	2017	2018	2019	Μεταβολή 2019/2018 (%)
Συνολική ακαθάριστη προστιθέμενη Αξία (σε τρέχουσες τιμές)	2.922,3	3.012,3	3.092,3	2,7
Γεωργία, Δασοπονία, Αλιεία	27,0	25,7	27,3	6,2
Μεταποίηση (χωρίς κατασκευές)	752,7	765,6	749,5	-2,1
<i>Βιομηχανία</i>	667,2	682,4	667,7	-2,2
<i>Κατασκευές</i>	137,8	152,8	171,7	12,3
Εμπόριο, Φιλοξενία, Μεταφορές	467,2	483,7	502,0	3,8
Πληροφορική & Τηλεπικοινωνίες	134,0	138,0	143,5	4,0
Χρηματοοικον.& Ασφαλιστικ. Υπηρεσίες	117,9	118,0	119,5	1,3
Κτηματομεσιτικές Υπηρεσίες	308,6	315,9	326,6	3,4
Υπηρεσίες προς επιχειρήσεις	334,9	346,4	354,3	2,3
Δημόσιες Υπηρεσίες, Εκπαίδευση, Υγεία	531,4	553,1	581,1	5,1
Λοιπές Υπηρεσίες	111,0	113,1	116,8	3,2

Πηγή: Ομοσπονδιακή Στατιστική Υπηρεσία(Destatis), Ιούν. 2019, Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο

Τα ανωτέρω στοιχεία αποτυπώνουν τη σημαντική συμβολή, αφ' ενός του μεταποιητικού και βιομηχανικού τομέα στην οικονομία της Γερμανίας (συμμετοχή 24,2% επί της συνολικής ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας που παρήγαγε η γερμανική οικονομία το 2019), παρά τη σχετική

υποχώρηση, αλλά και τη διαρκώς διευρυνόμενη συμβολή του τριτογενούς τομέως της οικονομίας (συμμετοχή 69,3% επί της συνολικής ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας το 2019).

2.2 Τομείς οικονομικής δραστηριότητας

2.2.1 Αγροτικός Τομέας

Η συμβολή του αγροτικού τομέα (γεωργία, δασοκομία, κτηνοτροφία, αλιεία, ιχθυοκαλλιέργειες) στη διαμόρφωση του ΑΕΠ ανήλθε, το 2019, σε 0,9%, συνυπολογιζομένου όμως του ευρύτερου κλάδου τροφίμων αποτελεί το περίπου 6% αυτού.

2.2.2 Βιομηχανία- Βιομηχανική Παραγωγή

Η μεταποίηση συγκαταλέγεται διαχρονικά μεταξύ των πλέον σημαντικών τομέων της γερμανικής οικονομίας και, από κοινού με τον τριτογενή τομέα, καθιστούν τη Γερμανία ισχυρότερη οικονομία της ΕΕ και μεγαλύτερη ευρωπαϊκή εξαγωγική δύναμη.

Η συμβολή της βιομηχανίας στο σχηματισμό του ΑΕΠ το 2019 εκτιμάται σε 24,2%, συνυπολογιζομένων δε των κατασκευών ανέρχεται σε σχεδόν 30%. Η βαριά βιομηχανία της Γερμανίας κατασκευάζει πλήθος ανταγωνιστικών και υψηλών προδιαγραφών προϊόντων, επενδύοντας σημαντικά ποσά σε έρευνα για τη βελτίωση της τεχνολογίας και την παραγωγή ανταγωνιστικών και καινοτόμων προϊόντων. Η Γερμανική Κυβέρνηση έχει θέσει ως στόχο, στο πλαίσιο της «Βιομηχανικής Στρατηγικής 2030», την εκτεταμένη χρήση έξυπνων και ψηφιοποιημένων δικτύων σε νευραλγικούς κλάδους της οικονομίας και βιομηχανίας ειδικότερα. Το ήμισυ περίπου των προϊόντων βιομηχανικής παραγωγής κατευθύνεται σε αγορές του εξωτερικού, γεγονός που καταδεικνύει την διαχρονική απήχηση και αποδοχή που απολαμβάνουν τα γερμανικά προϊόντα ανά τον κόσμο.

Τομείς, όπως αυτοκινητοβιομηχανία, μηχανολογικός εξοπλισμός, ιδίως για την κατασκευή οδικών και λοιπών έργων, μεταλλουργία, ηλεκτρονικές συσκευές, χημικά, πλαστικά, και φαρμακευτικά προϊόντα συγκαταλέγονται μεταξύ των πλέον σημαντικών και υψηλής προστιθέμενης αξίας κλάδων της γερμανικής βιομηχανίας, στους οποίους απασχολείται μεγάλος αριθμός εργαζομένων.

2.2.3 Υπηρεσίες

Ο τριτογενής τομέας της γερμανικής οικονομίας, ακολουθώντας τις τάσεις των περισσότερων ανεπτυγμένων οικονομιών ανά τον κόσμο, σημειώνει συνεχή διεύρυνση και συνέβαλε, το 2019, κατά σχεδόν 70% στο σχηματισμό του ΑΕΠ, λειτουργώντας, βέβαια, σε μεγάλο βαθμό συμπληρωματικά προς την ισχυρή εγχώρια βιομηχανία.

2.3 Πληθωρισμός

Το 2019, η μέση τιμή του γενικού Δείκτη Τιμών Καταναλωτού (ΔΤΚ) σημείωσε μείωση κατά 0,4%, έναντι 2018 και διαμορφώθηκε στο επίπεδο του 1,4%, υποχωρώντας μετά από δύο συναπτά έτη ανόδου. Ο Πίνακας 4 αποτυπώνει την πορεία του γενικού ΔΤΚ την τελευταία τετραετία:

ΠΙΝΑΚΑΣ 4
Δείκτης Τιμών Καταναλωτή 2016-2019

Έτος	Δείκτης Τιμών Καταναλωτού (γενικός Δείκτης)
2016	0,5
2017	1,5
2018	1,8
2019	1,4

Πηγή: Ομοσπονδιακή Στατιστική Υπηρεσία (Destatis), Ιούν. 2020

Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο

2.4. Ιδιωτική, Δημόσια Δαπάνη και Επενδύσεις Παγίου Κεφαλαίου

Σημαντικό μοχλό ανάπτυξης της οικονομίας αποτελέσαν, και το 2019, η ιδιωτική και δημόσια δαπάνη, καθώς και οι ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου. Δημόσια και ιδιωτική δαπάνη (τρέχουσες τιμές), καταγράφοντας, από κοινού, αύξηση 3,5%, ανήλθαν, το 2019, στο επίπεδο των €2.492,7, έναντι €2.409,3 δις το 2018 (2017: €2.341,3 δις, 2016: €2.269,8).

Η ιδιωτική δαπάνη αυξήθηκε κατά 2,9%, ανερχόμενη σε €1.793,9 δις έναντι 2018 (€1.743,7 δις),

ενώ σημαντική αύξηση 5,0% κατέγραψαν το 2019 και οι δημόσιες δαπάνες, ανερχόμενες σε €698,8 δις, έναντι €665,6 δις το 2018 (2017: €644,3 δις, 2016: €620,0 δις).

Τέλος, ώθηση στην οικονομική ανάπτυξη προσέδωσαν το 2019 και οι ακαθάριστες (ιδιωτικές και δημόσιες) επενδύσεις παγίου κεφαλαίου, οι οποίες ανήλθαν σε €746,1 δις (τρέχουσες τιμές), σημειώνοντας άνοδο 5,4% έναντι 2018 (€707,7 δις, 2017: €665,9 δις).

2.5 Αγορά Εργασίας - Αμοιβές

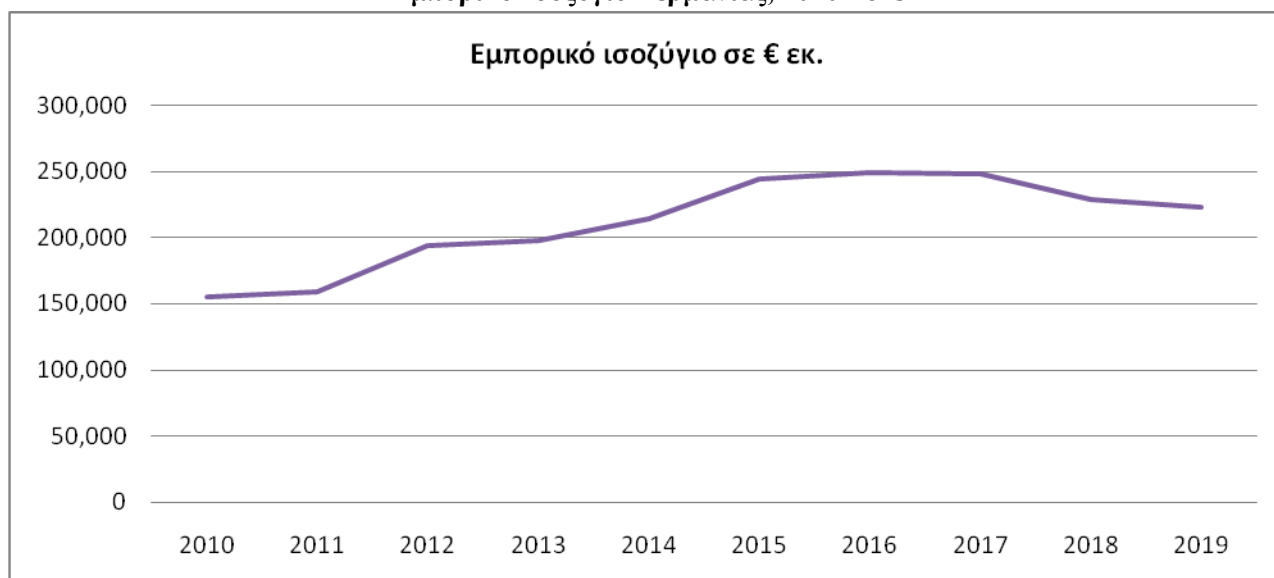
Παρά την επιβράδυνση της οικονομικής ανάπτυξης, η εγχώρια αγορά εργασίας κατάφερε να προσθέσει 402.000 νέες θέσεις απασχόλησης ή 0,9%, έναντι 2018, συνεχίζοντας τη δυναμική της πορεία για 14^ο συναπτό έτος. Το σύνολο του απασχολούμενου εργατικού δυναμικού ανήλθε σε 45,3 εκατ., έναντι 44,8 εκατ. το 2018 (2017: 44,3 εκατ.), το υψηλότερο καταγεγραμμένο ποσοστό απασχόλησης από Γερμανικής Επανένωσης το 1990.

2.6. Εξωτερικό Εμπόριο Γερμανίας 2019

Ο τομέας των εξαγωγών, καταγράφοντας από το 2010 και εφεξής ιδιαίτερα θετικές επιδόσεις και σημειώνοντας το 2019 εκ νέου αύξηση, διατήρησε τη Γερμανία στις κορυφαίες θέσεις μεταξύ των εξαγωγικών χωρών παγκοσμίως. Σύμφωνα με προσωρινά στοιχεία της Ομοσπονδιακής Στατιστικής Υπηρεσίας (Destatis), το Εμπορικό Πλεόνασμα της Γερμανίας διαμορφώθηκε, το 2019, σε €223,2 δις, έναντι €228,7 δις το 2018 (στοιχεία Πίνακα 6).

ΓΡΑΦΗΜΑ 1

Εμπορικό Ισοζύγιο Γερμανίας, 2010-2019

Πηγή: Destatis, Ιούνιος 2020, προσωρινά στοιχεία - Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας Ελλάδος στο Βερολίνο

Συγκεκριμένα, υψηλά πλεονάσματα υπέρ της Γερμανίας καταγράφονται στο Εξωτερικό Εμπόριο Γερμανίας με τις εξής χώρες: ΗΠΑ (€47,2 δις), Γαλλία (€40,7 δις), Ην. Βασίλειο (€40,3 δις), Αυστρία (€21,9 δις), Ισπανία (€11,1 δις), Ιταλία (€11,0 δις) κ.λπ. Έλλειμμα, αντιθέτως, εις βάρος της Γερμανίας, εμφανίζει το διμερές εμπόριο με Κίνα (€13,6 δις), Ιρλανδία (€10,1 δις), Ολλανδία (€6,9 δις), Βιετνάμ (€5,4 δις), Μπαγκλαντές (€5,1 δις), Ρωσία (€4,7 δις). Εν γένει, έλλειμμα εις βάρος της Γερμανίας, προκύπτει στο διμερές εμπόριο με σειρά χωρών της ΝΑ Ασίας (Μαλαισία, Βιετνάμ, Ταϊλάνδη, Ινδονησία, Φιλιππίνες, Καμπότζη), αλλά και με σειρά ευρωπαϊκών χωρών όπως Τσεχία, Ουγγαρία, Σλοβακία, Σλοβενία, Βουλγαρία και Β. Μακεδονία, στις οποίες είτε έχουν μεταφερθεί ολόκληρες γραμμές παραγωγής γερμανικών προϊόντων, είτε έχει αναπτυχθεί το σύστημα υπεργολαβιών για την παραγωγή προϊόντων, που αφορούν κυρίως στους κλάδους μηχανολογικού εξοπλισμού, οχημάτων και ενδύματος. Έλλειμμα σημειώνεται τέλος στο διμερές εμπόριο της Γερμανίας με χώρες, από τις οποίες προμηθεύεται πρώτες ύλες (Ρωσία, Νορβηγία, Καζαχστάν, Λιβύη κ.ά.).

Η αξία των γερμανικών εξαγωγών προϊόντων το 2019, σημειώνοντας εκ νέου αύξηση 0,78% έναντι 2018, ανήλθε σε €1,327 τρις. Οι γερμανικές εισαγωγές, το ίδιο έτος αναφοράς, καταγράφοντας μεγαλύτερη αύξηση 1,46%, έναντι 2018, υπερέβησαν εκ νέου το €1 τρις (€1,1 τρις).

ΠΙΝΑΚΑΣ 5

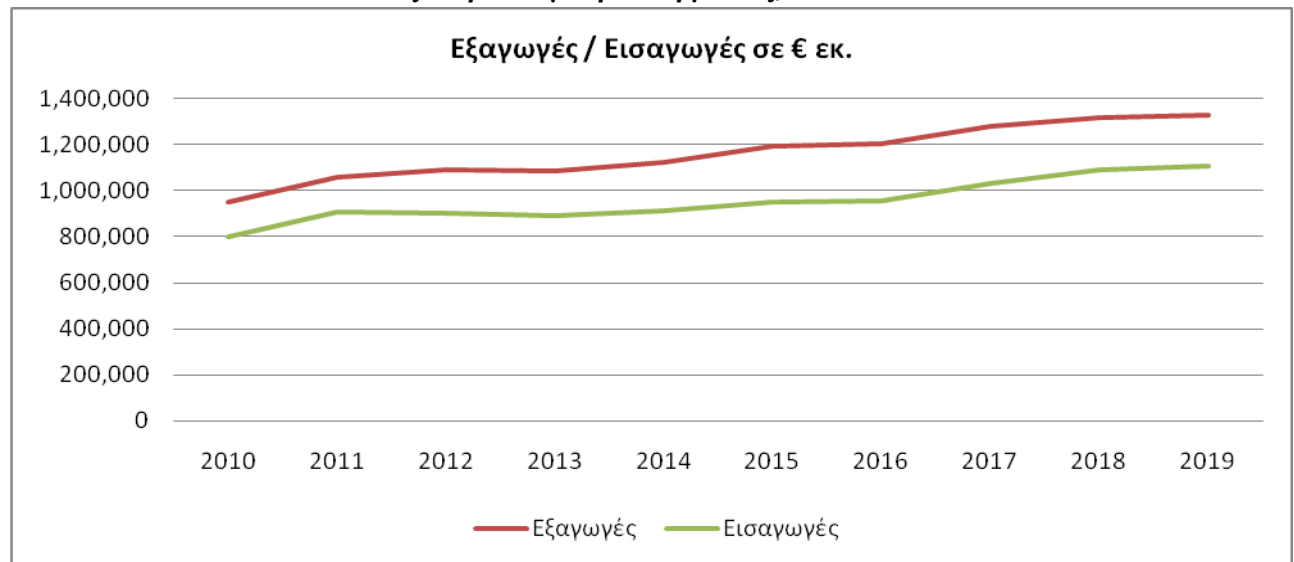
Εξωτερικό Εμπόριο Γερμανίας, 2017-2019 (εκατ. €)

	2017	2018	2019	Μεταβολή 2019/2018
Εξαγωγές	1.278.958	1.317.440	1.327.772	0,78%
Εισαγωγές	1.031.013	1.088.720	1.104.568	1,46%
Εμπορικό Ισοζύγιο	247.946	228.720	223.204	-2,41%
Όγκος Εμπορίου	2.309.971	2.406.160	2.432.340	1,09%

Πηγή: Destatis, Ιούνιος 2020, προσωρινά στοιχεία - Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας Ελλάδος στο Βερολίνο

ΓΡΑΦΗΜΑ 2

Εξωτερικό Εμπόριο Γερμανίας, 2010-2019

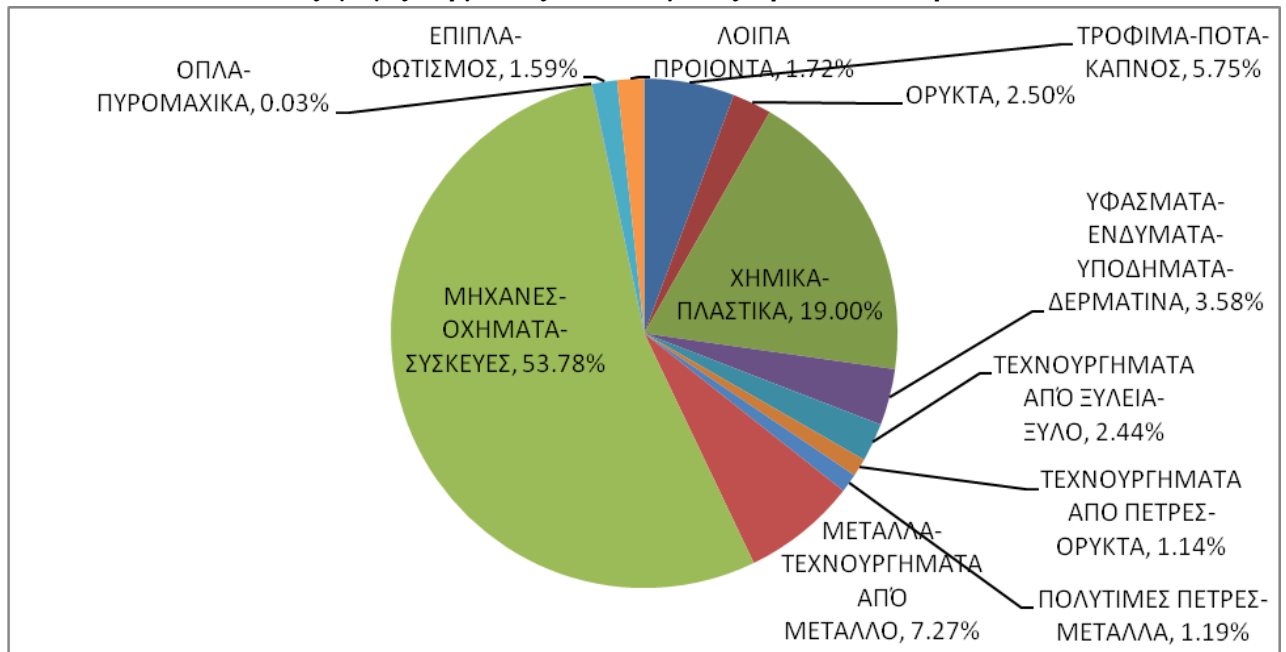

Πηγή: Destatis, Ιούνιος 2020, προσωρινά στοιχεία - Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας Ελλάδος στο Βερολίνο

Η Γερμανία, είναι κατ' εξοχήν βιομηχανική χώρα, γεγονός που αντικατοπτρίζεται στη διάρθρωση του γερμανικού Εξωτερικού Εμπορίου, τόσο ως προς το σκέλος των εξαγωγών, όσο και ως προς το σκέλος των εισαγωγών. Σημαντικότερες εξαγωγικές κατηγορίες προϊόντων αποτελούν, διαχρονικά: προϊόντα μηχανολογικού εξοπλισμού, συσκευές διαφόρων ειδών και οχήματα, με μερίδιο 53,78% το 2019 επί συνόλου γερμανικών εξαγωγών, προϊόντα χημικής βιομηχανίας & βιομηχανίας πλαστικών (19%) και τεχνουργήματα από μέταλλα (7,27%). Τα προϊόντα τροφίμων (κυρίως μεταποιημένα προϊόντα και, σε μικρότερο βαθμό, πρώτες ύλες) αποσπούν μερίδιο περί το 5,75%, ενώ σημαντικό είναι και το μερίδιο που καταλαμβάνουν οι εξαγωγές άλλων προϊόντων της μεταποιητικής βιομηχανίας, όπως ενδύματα (3,57%), τεχνουργήματα από ξύλο και πολτό ξύλου (2,44%), ορυκτά (2,5%) κα.

ΓΡΑΦΗΜΑ 3

Εξαγωγές Γερμανίας 2019 – Ομάδες Προϊόντων/Μερίδια

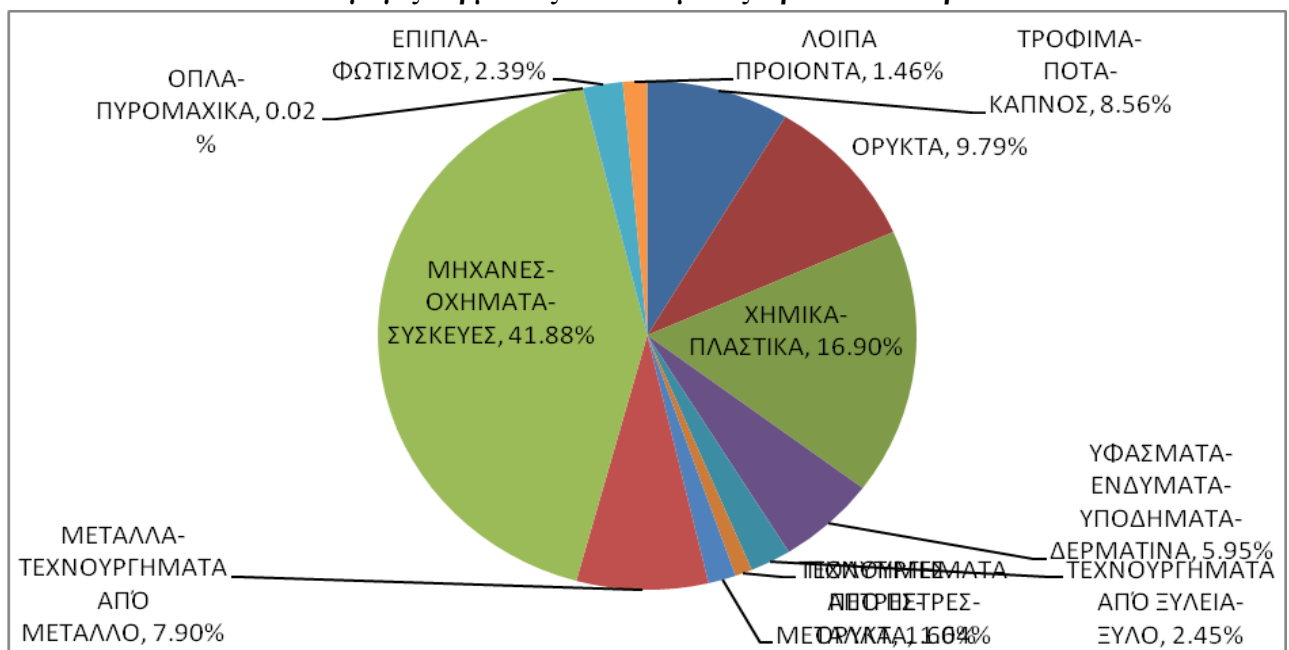

Πηγή: Destatis, Ιούνιος 2020, προσωρινά στοιχεία - Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας Ελλάδος στο Βερολίνο

Όσον αφορά στις εισαγωγές, τις πρώτες θέσεις καταλαμβάνουν επίσης προϊόντα μηχανολογικού εξοπλισμού, συσκευές και οχήματα με μερίδιο 41,9% και προϊόντα χημικής βιομηχανίας/πλαστικών (16,9%) και ακολουθούν ορυκτά (9,8%), τρόφιμα (8,56%), τεχνουργήματα από μέταλλα (7,9%), δέρματα και ενδύματα (5,9%) κλπ.

ΓΡΑΦΗΜΑ 4

Εισαγωγές Γερμανίας 2019 – Ομάδες Προϊόντων/Μερίδια

Πηγή: Destatis, Ιούνιος 2020, προσωρινά στοιχεία - Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας Ελλάδος στο Βερολίνο

Το 67,99% των εξαγωγών της Γερμανίας, το 2019, αξίας €902 δις κατευθύνθηκε προς ευρωπαϊκές χώρες. Ειδικότερα, τα Κ-Μ Ευρωζώνης, απερρόφησαν γερμανικά προϊόντα αξίας €492 δις ή το 37,5% του συνόλου των γερμανικών εξαγωγών. Αντιστοίχως, 57,2% των γερμανικών εισαγωγών αξίας €631 δις, προήλθε από τα Κ-Μ ΕΕ. Από χώρες Ευρωζώνης προήλθε το 37% του συνόλου των γερμανικών εισαγωγών, το οποίο αντιστοιχεί σε €409 δις.

Η κατανομή των γερμανικών εξαγωγών ανά γεωγραφική περιφέρεια έχει κατά φθίνουσα σειρά ως εξής: Ασία €221,1 (16,7%), Αμερική €165,3 δις (12,4%), Αφρική €23,7 δις (1,8%),

Αυστραλία/Ωκεανία €11,2 δις (0,8%), λοιπές χώρες και εδάφη €3,6 δις (0,3%).

Αντιστοίχως, η περαιτέρω κατανομή των γερμανικών εισαγωγών ανά γεωγραφική περιφέρεια έχει κατά φθίνουσα σειρά ως ακολούθως: Ασία €226,8 (20,5%), Αμερική €99,8 δις (9,0%), Αφρική €24,4 δις (2,2%), Αυστραλία/Ωκεανία €3,8 δις (0,4%), λοιπές χώρες και εδάφη €1,4 δις (0,13%).

Το 2019 η Κίνα διατήρησε την 1^η θέση μεταξύ των εμπορικών εταίρων της Γερμανίας. Η αξία του όγκου εμπορίου των δύο χωρών ανήλθε σε €205,6 δις, έναντι €199,0 δις το 2018. Στην 2^η θέση κατετάγη η Ολλανδία με €190,4 δις και στην 3^η οι ΗΠΑ, με αξία διμερούς όγκου εμπορίου, €190,0 δις αντιστοίχως το 2019, υπερκεράζοντας την 4^η πλέον Γαλλία με €172,8 δις, η οποία αποτελούσε επί σειρά ετών τον πρώτο εμπορικό εταίρο της Γερμανίας και επομένων Ιταλίας (€125,2 δις), Πολωνίας (€123,4 δις), Ην. Βασιλείου (€117,0 δις), και Αυστρίας, με αξία διμερούς εμπορίου €109,9 δις (στοιχεία Πίνακα 6). Η χώρα μας, με αξία διμερούς εμπορίου της τάξεως των €8,164 δις (σύμφωνα με στοιχεία Destatis), καταλαμβάνει την 41^η θέση μεταξύ των εμπορικών εταίρων της Γερμανίας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6

Οι 30 σημαντικότεροι Εμπορικοί Εταίροι της Γερμανίας 2018/19

	Χώρες	Εξαγωγές	Εισαγωγές	Όγκος Εμπορίου	Εμπορικό Ισοζύγιο	Εξαγωγές	Εισαγωγές	Όγκος Εμπορίου	Εμπορικό Ισοζύγιο	Μεταβολή 2018/19			
		χιλ. €				χιλ. €				%			
		2018				2019				Εξαγωγές	Εισαγωγές	Όγκος Εμπορίου	Εμπορικό Ισοζύγιο
1	Κίνα	93.003.881	106.064.516	199.068.397	-13.060.635	96.013.474	109.664.183	205.677.657	-13.650.709	3,24%	3,39%	3,32%	4,52%
2	Ολλανδία	91.060.576	97.709.423	188.769.999	-6.648.847	91.707.729	98.694.817	190.402.546	-6.987.088	0,71%	1,01%	0,86%	5,09%
3	ΗΠΑ	113.340.572	64.493.263	177.833.835	48.847.309	118.668.949	71.419.761	190.088.710	47.249.188	4,70%	10,74%	6,89%	-3,27%
4	Γαλλία	105.358.833	65.023.904	170.382.737	40.334.929	106.810.088	66.078.363	172.888.451	40.731.725	1,38%	1,62%	1,47%	0,98%
5	Ιταλία	69.813.390	60.222.693	130.036.083	9.590.697	68.118.799	57.104.708	125.223.507	11.014.091	-2,43%	-5,18%	-3,70%	14,84%
6	Πολωνία	63.357.903	55.091.426	118.449.329	8.266.477	65.829.753	57.616.723	123.446.476	8.213.030	3,90%	4,58%	4,22%	-0,65%
7	Η.Β.	82.163.737	37.024.599	119.188.336	45.139.138	78.702.572	38.336.380	117.038.952	40.366.192	-4,21%	3,54%	-1,80%	-10,57%
8	Αυστρία	65.026.868	42.993.727	108.020.595	22.033.141	65.934.200	44.020.809	109.955.009	21.913.391	1,40%	2,39%	1,79%	-0,54%
9	Ελβετία	54.020.960	45.912.524	99.933.484	8.108.436	56.353.683	46.303.040	102.656.723	10.050.643	4,32%	0,85%	2,73%	23,95%
10	Τσεχία	44.262.507	47.603.748	91.866.255	-3.341.241	44.863.218	47.857.777	92.720.995	-2.994.559	1,36%	0,53%	0,93%	-10,38%
11	Βέλγιο	44.353.343	45.859.172	90.212.515	-1.505.829	46.148.765	43.081.319	89.230.084	3.067.446	4,05%	-6,06%	-1,09%	-303,70%
12	Ισπανία	44.183.564	32.398.911	76.582.475	11.784.653	44.330.419	33.194.938	77.525.357	11.135.481	0,33%	2,46%	1,23%	-5,51%
13	Ρωσία	25.875.832	35.984.570	61.860.402	-10.108.738	26.535.757	31.236.890	57.772.647	-4.701.133	2,55%	-13,19%	-6,61%	-53,49%
14	Ουγγαρία	26.248.169	27.374.457	53.622.626	-1.126.288	27.013.310	28.863.597	55.876.907	-1.850.287	2,92%	5,44%	4,20%	64,28%
15	Ιαπωνία	20.435.584	23.710.142	44.145.726	-3.274.558	20.663.856	23.940.003	44.603.859	-3.276.147	1,12%	0,97%	1,04%	0,05%
16	Σουηδία	26.183.354	15.806.159	41.989.513	10.377.195	24.852.665	15.462.175	40.314.840	9.390.490	-5,08%	-2,18%	-3,99%	-9,51%
17	Τουρκία	19.163.313	16.386.210	35.549.523	2.777.103	19.571.997	15.836.798	35.408.795	3.735.199	2,13%	-3,35%	-0,40%	34,50%
18	Ρουμανία	16.256.583	15.991.059	32.247.642	265.524	16.849.534	15.884.256	32.733.790	965.278	3,65%	-0,67%	1,51%	263,54%
19	Δανία	20.107.638	12.676.205	32.783.843	7.431.433	19.255.008	11.806.643	31.061.651	7.448.365	-4,24%	-6,86%	-5,25%	0,23%
20	Σλοβακία	14.104.636	16.636.304	30.740.940	-2.531.668	14.161.846	16.804.275	30.966.121	-2.642.429	0,41%	1,01%	0,73%	4,38%
21	Ν. Κορέα	17.259.632	12.155.702	29.415.334	5.103.930	17.219.418	12.407.156	29.626.574	4.812.262	-0,23%	2,07%	0,72%	-5,71%
22	Ιρλανδία	11.479.858	13.583.019	25.062.877	-2.103.161	7.552.063	17.710.834	25.262.897	-10.158.771	-34,21%	30,39%	0,80%	383,02%
23	Μεξικό	13.895.907	7.836.187	21.732.094	6.059.720	13.688.535	8.636.448	22.324.983	5.052.087	-1,49%	10,21%	2,73%	-16,63%
24	Ινδία	12.499.050	8.926.292	21.425.342	3.572.758	11.935.597	9.380.668	21.316.265	2.554.929	-4,51%	5,09%	-0,51%	-28,49%
25	Νορβηγία	9.087.121	12.423.097	21.510.218	-3.335.976	9.138.415	11.872.064	21.010.479	-2.733.649	0,56%	-4,44%	-2,32%	-18,06%
26	Φινλανδία	11.109.455	8.680.884	19.790.339	2.428.571	11.079.901	9.090.390	20.170.291	1.989.511	-0,27%	4,72%	1,92%	-18,08%
27	Ν. Αφρική	8.856.287	8.023.484	16.879.771	832.803	9.346.390	9.580.963	18.927.353	-234.573	5,53%	19,41%	12,13%	-128,17%

28	Πορτογαλία	10.037.335	6.772.476	16.809.811	3.264.859	10.694.071	7.416.525	18.110.596	3.277.546	6,54%	9,51%	7,74%	0,39%
29	Ταϊβάν	7.891.537	10.189.502	18.081.039	-2.297.965	7.799.612	10.138.449	17.938.061	-2.338.837	-1,16%	-0,50%	-0,79%	1,78%
30	Βραζιλία	9.458.188	7.488.216	16.946.404	1.969.972	10.136.737	7.026.822	17.163.559	3.109.915	7,17%	-6,16%	1,28%	57,87%
41	ΕΛΛΑΔΑ	5.747.942	1.976.833	7.724.775	3.771.109	6.077.026	2.087.539	8.164.565	3.989.487	5,73%	5,60%	5,69%	5,79%
	ΣΥΝΟΛΟ	1.149.895.613	961.041.871	2.110.937.484	188.853.742	1.160.976.361	976.467.774	2.137.444.135	184.508.587	0,96%	1,61%	1,26%	-2,30%

Πηγή: Eurostat/Destatis, Ιούνιος 2020, προσωρινά στοιχεία - Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας Ελλάδος στο Βερολίνο

2.7 Κρατικός Προϋπολογισμός - Δημόσιο Χρέος

Ιδιαίτερα θετικές, παρά την επιβράδυνση της οικονομικής δραστηριότητας, ήταν οι εξελίξεις στα δημόσια οικονομικά της Γερμανίας το 2019: Το Δημοσιονομικό Ισοζύγιο κατέγραψε πλεόνασμα, για 6^ο συνεχές έτος, της τάξεως των €49,8 δις ή 1,5% επί του ΑΕΠ, εμφανίζοντας μερική αποκλιμάκωση €12,6 δις (0,4% του ΑΕΠ περίπου), έναντι του πλεονάσματος-ρεκόρ των €62,4 δις ή 1,9% του ΑΕΠ το 2018 (2017: πλεόνασμα €40,3 δις ή 1,2%/ΑΕΠ, 2016 πλεόνασμα €37,1 δις ή 1,2%/ΑΕΠ).

Το πλεόνασμα αντικατοπτρίζει αύξηση των δημοσίων εσόδων, το 2019, κατά 3,5% (2018: 4,8%, 2017: 3,9%), έναντι αύξησης δαπανών κατά 4,5% (2018: 3,4%, 2017: 3,8%).

Τέλος, το δημόσιο χρέος, υπολογιζόμενο ως ποσοστό επί του ΑΕΠ, αποκλιμακώθηκε περαιτέρω το 2019 και διαμορφώθηκε στο επίπεδο του 59,8% (2018: 60,1%, 2017: 63,9%), ικανοποιώντας τη δια της Συνθήκης Μάαστριχτ «οροφή» του 60% επί του ΑΕΠ. Το δημόσιο χρέος της Γερμανίας, ως ποσοστό του ΑΕΠ, αποκλιμακώνεται σταθερά επί 9ετία, επιτυγχάνοντας μείωση μεγαλύτερη του 20% μεταξύ 2012 και 2019.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ': ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ 2020 και 2021

Η εμφάνιση και εξάπλωση του κορωνοϊού, στις αρχές του 2020 και το ξέσπασμα της πανδημίας Covid-19 καθιστούν, αναμφισβήτητα, κάθε απόπειρα εκτίμησης για την ανάπτυξη και τις επιδόσεις της γερμανικής οικονομίας εντός του έτους εξαιρετικά επισφαλή.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της γερμανικής Στατιστικής Αρχής, το 1^ο τρίμηνο του έτους η γερμανική οικονομία υποχώρησε κατά 2,2% σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο¹ και παρά το γεγονός ότι τα μέτρα περιορισμού της κοινωνικής και οικονομικής δραστηριότητας άρχισαν να εντείνονται μόλις στα μέσα Μαρτίου 2020.

Η κορύφωση της κρίσης εντοπίζεται τον Απρίλιο: οι παραγγελίες της εγχώριας βιομηχανίας από το εξωτερικό υποχώρησαν κατά 28,1%, με τις εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών να μειώνονται κατά 23,6% (Μάρτιος: -10,9%) και τη συνδυασμένη υποχώρηση Μαρτίου/Απριλίου (που καλύπτει χρονικά την περίοδο του «σκληρού» shutdown) να ανέρχεται στο ιστορικό -21,2%. Η μείωση αφορούσε, κυρίως, εξαγωγές οχημάτων, μηχανολογικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού και, γεωγραφικά, ήταν ισχυρότερη στις χώρες ΕΕ/Ευρωζώνης. Αντίστοιχα, κατά 17,7% μειώθηκαν και οι εισαγωγές προϊόντων και υπηρεσιών, τον ίδιο μήνα (Μάρτιος: -6,6%, συνδυαστικά Μάρτιος/Απρίλιος: -15,3%).

Σε ιστορικό χαμηλό βρέθηκε αντίστοιχα τον Απρίλιο και η βιομηχανική παραγωγή, με υποχώρηση 22,1% έναντι προηγούμενου μήνα, ενώ στο δίμηνο Μαρτίου/Απριλίου κατέγραψε μείωση 20,6%: χαρακτηριστικά, η μείωση στην παραγωγή οχημάτων ανήλθε σε -57,5% και στο μηχανολογικό εξοπλισμό -18,8%. Οι παραγγελίες στη μεταποίηση υποχώρησαν τον Απρίλιο κατά 25,8% και το δίμηνο Μαρτίου/Απριλίου κατά 26,3%. Αντίστοιχα, ο κύκλος εργασιών του λιανεμπορίου κατέγραψε μείωση 4,0% και εκ νέου 5,3% τον Απρίλιο, με νέες άδειες κυκλοφορίας ΙΧ οχημάτων, χαρακτηριστικά, να υποχωρούν κατά 31,5% και 31,0% το Μάρτιο και Απρίλιο αντίστοιχα. Παρόμοια εικόνα και στις υπηρεσίες, όπου το lockdown έπληξε βαριά τους τομείς φιλοξενίας, διασκέδασης, πολιτισμού, δραστηριοτήτων ελεύθερου χρόνου, εκπαίδευσης κ.λπ.

Με την παγκόσμια οικονομική δραστηριότητα να υποχωρεί κατά 2,9% το 1^ο τρίμηνο το έτους (συγκριτικά: -1,9% το 2009, στην κορύφωση της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής/οικονομικής κρίσης) και το διεθνές εμπόριο κατά 2,5%, το 2^ο τρίμηνο του έτους προοιωνίζεται δυσχερέστερο, με την εξάπλωση της πανδημίας και την αυστηροποίηση των περιορισμών σε παγκόσμιο επίπεδο. Σε αυτή τη διεθνή συγκυρία -και παρά το εκτεταμένο πρόγραμμα στήριξης της εγχώριας οικονομίας και ενίσχυσης της ρευστότητας των επιχειρήσεων από τη γερμανική Κυβέρνηση, ένα από τα πιο δαπανηρά διεθνώς-, το Ομοσπονδιακό Υπουργείο Οικονομίας και Ενέργειας (BMW) προβλέπει νέα υποχώρηση 2,6% για το 2^ο εξάμηνο 2020 και συνολική ύφεση 6,3%, για το σύνολο του έτους.

Παρά τη σταδιακή χαλάρωση των περιορισμών στην εγχώρια κοινωνική και οικονομική δραστηριότητα, ήδη από το Μάιο τ. έ. και τα δειλά σημάδια αναθέρμανσης (στις παραγγελίες στη

¹ Στοιχεία σε ετησιοποιημένη βάση, αποπληθωρισμένα και εποχικώς προσαρμοσμένα. Αντίστοιχα, -1,9% έναντι ιδίου εξαμήνου 2019 (στοιχεία αποπληθωρισμένα)

μεταποίηση, +10,6% έναντι Απριλίου), η ανάκαμψη της οικονομίας στο δεύτερο μισό του έτους, αλλά και το 2021, αναμένεται μακρά και επίπονη, ειδικώς υπό το μόνιμο κίνδυνο νέας έξαρσης της πανδημίας.

Το BMWi προβλέπει ανάκαμψη 5,2% για τη γερμανική οικονομία το 2021, επίδοση που σε καμία περίπτωση δεν «καλύπτει» την απώλεια δυναμικής του τρέχοντος έτους. Ενδεικτικά, η ιδιωτική κατανάλωση αναμένεται να ανακάμψει κατά 6,5% (έναντι απωλειών 7,4% το 2020), οι επενδύσεις σε κεφαλαιουχικό εξοπλισμό κατά 3,5% (2020: -5,0%), οι εξαγωγές κατά 7,6% (2020: -11,6%), η απασχόληση κατά 0,4% (2020: -0,8%) κ.ο.κ.

Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της γερμανικής Κυβέρνησης, η εγχώρια οικονομία δεν αναμένεται να επανέλθει στα προ κρίσης κορωνοϊού επίπεδα απόδοσης πριν τις αρχές του 2022. Η εκτίμηση για την ανάπτυξη το 2022 ανέρχεται σε 4% περίπου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ': ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΕΛΛΑΔΟΣ-ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ

1. Διμερές Εμπόριο Αγαθών

Οι διμερείς εμπορικές σχέσεις της χώρας μας με τη Γερμανία βρίσκονται διαχρονικά σε πολύ καλό επίπεδο. Η Γερμανία καταλαμβάνει επί μακρόν μία εκ των δύο πρώτων θέσεων στην κατάταξη των εμπορικών εταίρων της χώρας μας. Οι εμπορικές συναλλαγές Ελλάδος-Γερμανίας το 2019, αλλά και η εξέλιξη αυτών την πενταετία 2015-2019, σύμφωνα με στοιχεία της EUROSTAT/ΕΛΣΤΑΤ (Ιούνιος 2020), εμφάνισαν την εξής εικόνα (στοιχεία Πίνακα 7):

ΠΙΝΑΚΑΣ 7

Εμπορικές Συναλλαγές Ελλάδος-Γερμανίας 2015-2019 (σε €)

	2015	2016	2017	2018	2019
ΕΞΑΓΩΓΕΣ	1.887.503.073	1.959.473.835	2.055.969.920	2.142.911.403	2.294.683.991
ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ	4.694.288.569	4.905.451.514	5.278.175.860	5.807.875.651	6.164.391.436
ΟΓΚΟΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ	6.581.791.642	6.864.925.349	7.334.145.780	7.950.787.054	8.459.075.427
ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ	-2.806.785.496	-2.945.977.679	-3.222.205.940	-3.664.964.248	-3.869.707.445

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ, Ιούνιος 2020 – Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο

Οι ελληνικές εξαγωγές προϊόντων προς Γερμανία το 2019, σημειώνοντας αύξηση 7,1%, διαμορφώθηκαν στο επίπεδο των €2,294 δις, έναντι €2,142 δις το 2018 και €2.055 δις το 2017, ενώ οι ελληνικές εισαγωγές από Γερμανία το ίδιο έτος αναφοράς, καταγράφοντας αύξηση 6,1%, ανήλθαν σε €6,164 δις, έναντι €5,807 δις το 2018 και €5,278 δις το 2017.

Ο όγκος διμερούς εμπορίου το 2019 σημείωσε αύξηση 6,4% και ανήλθε σε €8,459 δις, έναντι €7,950 δις το 2018 και €7,334 δις το 2017.

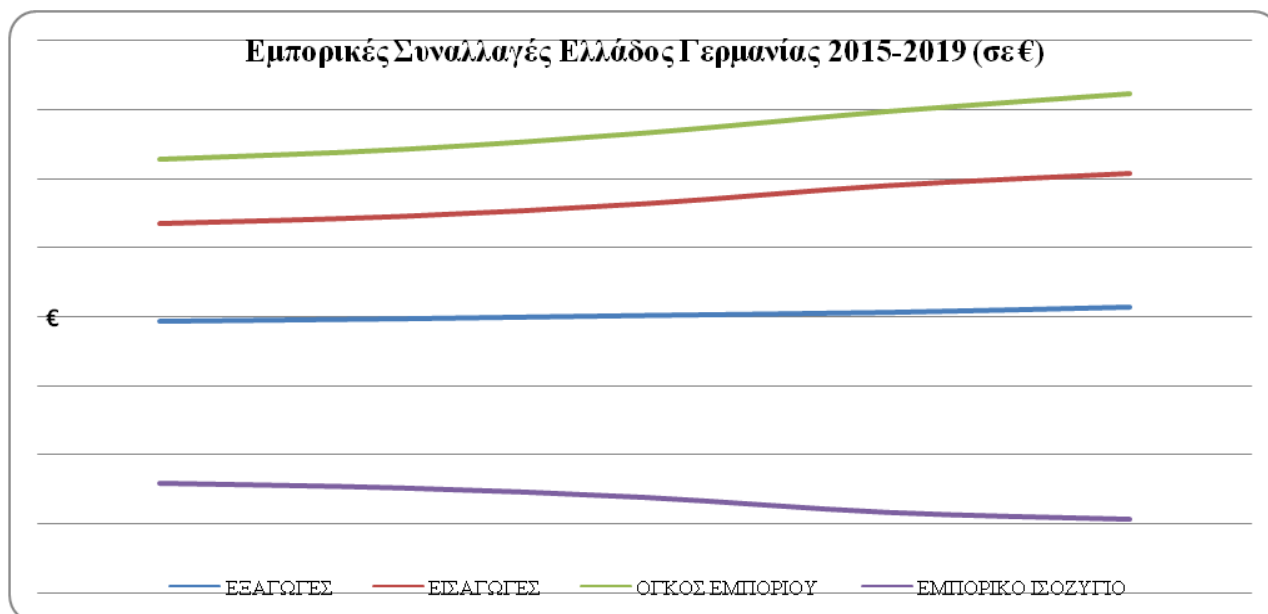
Το Εμπορικό Έλλειμμα εις βάρος της χώρας μας το 2019, διευρύνθηκε κατά 5,6% και διαμορφώθηκε στο επίπεδο των €3,869 δις, έναντι €3,664 δις το 2018 και €3,222 δις το 2017.

Ο βαθμός κάλυψης εισαγωγών από τις εξαγωγές το 2019, αυξήθηκε σε σχέση με το προηγούμενο έτος από 36,9% σε 37,2%.

Η Γερμανία κατέχει το 2^ο μεγαλύτερο μερίδιο επί του συνολικού όγκου εμπορίου και των εξαγωγών της χώρας μας, ήτοι 9,5% και 6,8% αντιστοίχως μετά την Ιταλία (9,5% και 10,9%). Όσον αφορά στις εισαγωγές μας, η Γερμανία καταλαμβάνει την 1^η θέση με μερίδιο 11,4% και ακολουθεί η Ιταλία (8,7%).

Το ακόλουθο γράφημα αποδίδει την πορεία του διμερούς εμπορίου Ελλάδος-Γερμανίας το χρονικό διάστημα 2015-2019.

ΓΡΑΦΗΜΑ 5

Πηγή: EUROSTAT/ΕΛ.ΣΤΑΤ, Ιούνιος 2019 – Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο

Από την οπτική πλευρά της Γερμανίας και σύμφωνα με στοιχεία της Ομοσπονδιακής Στατιστικής Υπηρεσίας Destatis, η Ελλάδα απετέλεσε το 2019 τον 41^ο εμπορικό εταίρο της Γερμανίας, με συνολικό όγκο εμπορίου €8,14 δις, που αντιστοιχεί σε μερίδιο 0,3% επί του συνολικού όγκου του διμερούς εμπορίου της Γερμανίας με το εξωτερικό. Η επίδοση αυτή περιλαμβάνει εισαγωγές από την Ελλάδα ύψους €2,08 δις (μερίδιο 0,2% επί των συνολικών εισαγωγών της Γερμανίας και κατάταξη της χώρας μας στην 48^η θέση μεταξύ των χωρών προέλευσης των γερμανικών εισαγωγών) και εξαγωγές προς Ελλάδα ύψους €6,05 δις (μερίδιο 0,5% επί των συνολικών εξαγωγών της Γερμανίας και κατάταξη της χώρας μας στην 35^η θέση μεταξύ των χωρών προορισμού των γερμανικών εξαγωγών).

1.1 Ελληνικές εξαγωγές στη Γερμανία το 2019

1.1.1 Κυριότερες κατηγορίες

Στη διάρθρωση των ελληνικών εξαγωγών προς Γερμανία κυριαρχούν, εν γένει, τα τρόφιμα (ΚΣΟ 01-23), το μερίδιο των οποίων επί του συνόλου των ελληνικών εξαγωγών προς Γερμανία, ωστόσο, μειώθηκε περαιτέρω το 2019 σε 34,5%, από 36,8% το 2018 και 37% το 2017. Πρώτη κατηγορία στην 2^η θέση κατάταξη των ελληνικών εξαγωγών προς Γερμανία είναι τα φαρμακευτικά προϊόντα (ΚΣΟ 30), με μερίδιο 13,1%. Στη 2^η θέση βρίσκονται τα προϊόντα αλουμινίου (ΚΣΟ 76) με 9,6% και ακολουθούν: ηλεκτρικές μηχανές/συσκευές (ΚΣΟ 85) με μερίδιο 8,9%, παρασκευάσματα λαχανικών και φρούτων (ΚΣΟ 20) με μερίδιο 7%, γαλακτοκομικά (ΚΣΟ 04) με μερίδιο 6,9%, φρούτα (ΚΣΟ 08) με μερίδιο 6,4% κλπ. Οι 16 πρώτες κατηγορίες προϊόντων καλύπτουν το 80% περίπου των συνολικών εξαγωγών της Ελλάδος προς Γερμανία.

ΠΙΝΑΚΑΣ 8

Ελληνικές Εξαγωγές προς Γερμανία 2018 – 2019

27 πρώτες κατηγορίες σε 2ψήφια δασμολογική ανάλυση (αξία σε χιλ €)

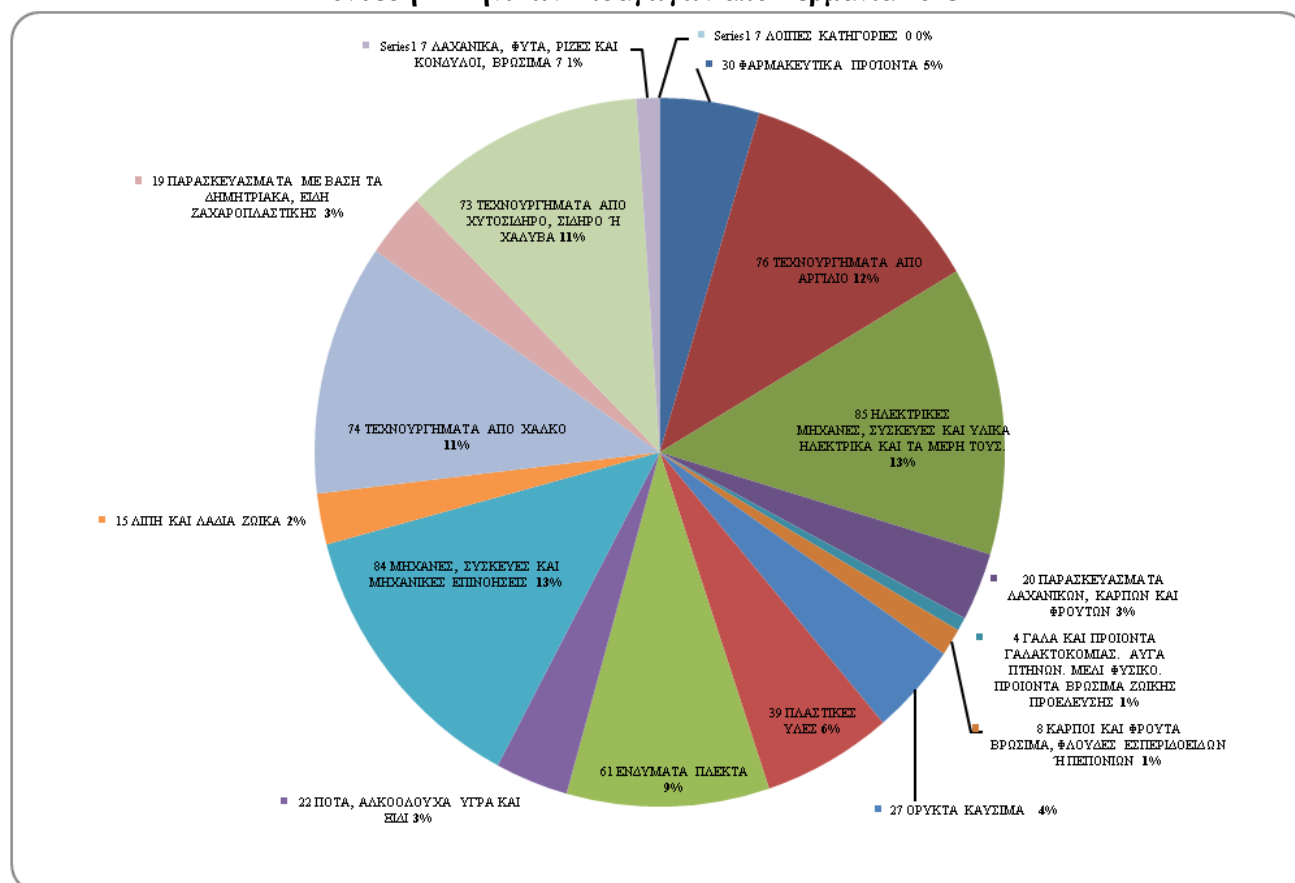
ΚΣΟ	ΠΡΟΙΟΝΤΑ*	2018		2019		Μεταβολή στην αξία
		Αξία	% συνόλου	Αξία	% συνόλου	
30	ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΙΟΝΤΑ	218.357.787	10,2%	300.954.115	13,1%	37,8%
76	ΤΕΧΝΟΥΡΓΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΑΡΓΙΛΙΟ	233.954.226	10,9%	220.752.932	9,6%	-5,6%
85	ΗΛΕΚΤΡΙΚΕΣ ΜΗΧΑΝΕΣ, ΣΥΣΚΕΥΕΣ ΚΑΙ ΥΛΙΚΑ ΗΛΕΚΤΡΙΚΑ ΚΑΙ ΤΑ ΜΕΡΗ ΤΟΥΣ.	159.963.809	7,5%	203.226.885	8,9%	27,0%
20	ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΜΑΤΑ ΛΑΧΑΝΙΚΩΝ, ΚΑΡΙΩΝ ΚΑΙ ΦΡΟΥΤΩΝ	153.655.201	7,2%	160.510.721	7,0%	4,5%
04	ΓΑΛΑ ΚΑΙ ΠΡΟΙΟΝΤΑ ΓΑΛΑΚΤΟΚΟΜΙΑΣ, ΑΥΓΑ ΠΤΗΝΩΝ, ΜΕΛΙ ΦΥΣΙΚΟ, ΠΡΟΙΟΝΤΑ ΒΡΩΣΙΜΑ ΖΩΙΚΗΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ	158.787.928	7,4%	159.325.299	6,9%	0,3%
08	ΚΑΡΠΟΙ ΚΑΙ ΦΡΟΥΤΑ ΒΡΩΣΙΜΑ, ΦΛΟΥΔΕΣ ΕΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΩΝ Ή ΠΕΠΟΝΙΩΝ	142.994.314	6,7%	147.633.864	6,4%	3,2%
27	ΟΡΥΚΤΑ ΚΑΥΣΙΜΑ	108.260.844	5,1%	98.339.701	4,3%	-9,2%

39	ΠΛΑΣΤΙΚΕΣ ΥΛΕΣ	82.571.459	3,9%	79.386.518	3,5%	-3,9%
61	ΕΝΔΥΜΑΤΑ ΠΛΕΚΤΑ	82.892.112	3,9%	76.942.708	3,4%	-7,2%
22	ΠΟΤΑ, ΑΛΚΟΟΛΟΥΧΑ ΥΓΡΑ ΚΑΙ ΞΙΔΙ	72.175.102	3,4%	71.527.449	3,1%	-0,9%
84	ΜΗΧΑΝΕΣ, ΣΥΣΚΕΥΕΣ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΙΚΕΣ ΕΠΙΝΟΗΣΕΙΣ	49.864.605	2,3%	65.855.438	2,9%	32,1%
15	ΛΙΠΗ ΚΑΙ ΛΑΔΙΑ ΖΩΙΚΑ	55.176.258	2,6%	57.185.880	2,5%	3,6%
74	ΤΕΧΝΟΥΡΓΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΧΑΛΚΟ	53.539.867	2,5%	53.308.404	2,3%	-0,4%
19	ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΜΑΤΑ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΑ ΔΗΜΗΤΡΙΑΚΑ, ΕΙΔΗ ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΙΚΗΣ	52.372.895	2,4%	49.886.973	2,2%	-4,7%
73	ΤΕΧΝΟΥΡΓΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΧΥΤΟΣΙΔΗΡΟ, ΣΙΔΗΡΟ Ή ΧΑΛΥΒΑ	53.503.562	2,5%	47.956.654	2,1%	-10,4%
07	ΛΑΧΑΝΙΚΑ, ΦΥΤΑ, ΡΙΖΕΣ ΚΑΙ ΚΟΝΔΥΛΟΙ, ΒΡΩΣΙΜΑ	46.502.636	2,2%	39.904.048	1,7%	-14,2%
	ΛΟΙΠΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ	418.338.798	19,5%	461.986.402	20,1%	10,4%
	ΣΥΝΟΛΟ	2.142.911.403	100,0%	2.294.683.991	78,1%	7,1%

*με κόκκινο αποδίδονται οι κατηγορίες προϊόντων του κλάδου τροφίμων και ποτών

Πηγή: EUROSTAT/ΕΛ.ΣΤΑΤ, Ιούνιος 2020 – Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο

ΓΡΑΦΗΜΑ 6 Σύνθεση Ελληνικών Εισαγωγών από Γερμανία 2019

Την 1^η θέση στις εξαγωγές της χώρας μας προς Γερμανία το 2019 κατέλαβαν τα **φαρμακευτικά προϊόντα (ΚΣΟ 30)**. Καταγράφοντας σημαντική αύξηση 37,8%, οι εξαγωγές μας διαμορφώθηκαν στο επίπεδο των €300,9 εκατ., έναντι €218,3εκατ. το 2018. Η Γερμανία αποτέλεσε τον 2^ο σημαντικότερο προορισμό των ελληνικών εξαγωγών φαρμάκων, απορροφώντας το 15,5%.

Οι ελληνικές εξαγωγές **προϊόντων αλουμινίου (ΚΣΟ 76)** το 2019 ανήλθαν σε €220,7 εκ. σημειώνοντας μείωση 5,6% σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Η Γερμανία απορροφά το 12,9% των ελληνικών εξαγωγών προϊόντων αλουμινίου.

Οι **Μηχανές, Συσκευές και Υλικά Ηλεκτρικά και Μέρη αυτών (ΚΣΟ 85)** αποτελούν την 3^η σημαντικότερη κατηγορία των ελληνικών εξαγωγών προς Γερμανία. Οι εξαγωγές των προϊόντων αυτών σημείωσαν σημαντική αύξηση 27% το 2019 και διαμορφώθηκαν στο επίπεδο των €203,2 εκατ., έναντι €159,9 εκατ. το 2018. Η Γερμανία συνιστά το σημαντικότερο προορισμό των ελληνικών εξαγωγών της εν λόγω κατηγορίας, με μερίδιο 17,6%.

Ακολουθούν **τα παρασκευάσματα λαχανικών (ΚΣΟ 20)**, καρπών και φρούτων, οι εξαγωγές των οποίων ανήλθαν σε €160,5 εκατ., αυξανόμενες 7% σε σχέση με το 2018. Προς Γερμανία κατευθύνεται το 14,8% των σχετικών ελληνικών εξαγωγών.

Στην 5^η θέση της κατάταξης των ελληνικών εξαγωγών προς Γερμανία βρίσκονται τα γαλακτοκομικά προϊόντα **(ΚΣΟ 04)** (κυρίως φέτα). Οι εξαγωγές μας το 2019 ανήλθαν σε €159,3 εκατ., παραμένοντας στο ίδιο επίπεδο περίπου με το 2018. Η Γερμανία παραμένει διαχρονικά η 1^η χώρα-προορισμός των ελληνικών εξαγωγών της κατηγορίας, με μερίδιο το οποίο, το 2019, ανήλθε σε 22,7%.

Οι ελληνικές εξαγωγές **φρούτων (ΚΣΟ 08)** προς Γερμανία ανήλθαν το 2019 σε €147,6 εκατ. αυξανόμενες 3,2% σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Η Γερμανία απορροφά το μεγαλύτερο μέρος των ελληνικών εξαγωγών φρούτων, με μερίδιο 15,1%.

Η επόμενη 2^η ψηφια κατηγορία ελληνικών εξαγωγών περιλαμβάνει τα **πετρελαιοειδή (ΚΣΟ 27)**, των οποίων οι εξαγωγές καταγράφουν κατά καιρούς έντονες διακυμάνσεις. Το 2019 οι ελληνικές εξαγωγές πετρελαιοειδών μειώθηκαν 9,2% και διαμορφώθηκαν στο επίπεδο των €98,3 εκατ. προσδίδοντας στη Γερμανία την 25^η θέση στις ελληνικές εξαγωγές της κατηγορίας με ποσοστό μόλις 0,9% επί του συνόλου.

Το 2019 οι ελληνικές εξαγωγές **πλαστικών προϊόντων (ΚΣΟ 39)** προς Γερμανία μειώθηκαν έναντι του 2018, από €82,5 εκατ. σε €79,3 εκατ. Η Γερμανία αποτελεί τον 5^ο σημαντικότερο προορισμό των ελληνικών εξαγωγών.

Μείωση 7,2% καταγράφεται το 2019 και στις εξαγωγές **ενδυμάτων (ΚΣΟ 61)**, η αξία των οποίων ανήλθε σε €76,9 εκατ. Η Γερμανία συνιστά σημαντικό προορισμό των ελληνικών εξαγωγών της κατηγορίας, με μερίδιο 13%.

Σταθερές παρέμειναν περίπου οι ελληνικές εξαγωγές **ποτών (ΚΣΟ 22)**, κυρίως ούζο, η αξία των οποίων ανήλθε σε €71,5 εκατ. Η Γερμανία απορροφά διαχρονικά το μεγαλύτερο μέρος των ελληνικών εξαγωγών ποτών (2019: 27,8%).

Στην 11^η θέση ανέβηκε η κατηγορία των **μηχανών και συσκευών (ΚΣΟ 84)**, σημειώνοντας αύξηση 32,1%, από €49,8 εκατ. το 2018 σε €65,8 εκατ. το 2019. Η Γερμανία με μερίδιο 3,7% επί των ελληνικών εξαγωγών της κατηγορίας συνιστά τον 7^ο σημαντικότερο προορισμό των προϊόντων αυτών.

Οι ελληνικές εξαγωγές **ελαιολάδου (ΚΣΟ 15)** στη Γερμανία αυξήθηκαν 3,6%, φθάνοντας τα €57 εκατ. το 2019. Η Γερμανία συνιστά διαχρονικά την 2^η σημαντικότερη χώρα-προορισμό ελληνικού ελαιολάδου μετά την Ιταλία (μερίδιο 35,4%), με το σχετικό μερίδιο να ανέρχεται σε 12,9%.

Οι ελληνικές εξαγωγές **τεχνουργημάτων από χαλκό (ΚΣΟ 74)** παρέμειναν στο ίδιο επίπεδο περίπου με το 2018, με €53,3 εκατ. Το μερίδιο της Γερμανία επί των ελληνικών εξαγωγών αυτής της κατηγορίας ανέρχεται σε 8,3%.

Στην κατηγορία των **παρασκευασμάτων με βάση τα Δημητριακά (ΚΣΟ 19)** οι εξαγωγές μας προς Γερμανία μειώθηκαν ελαφρά (4,7%) στα €49,8 εκατ. Η Γερμανία, με μερίδιο 16,9%, παραμένει η 1^η χώρα-προορισμός των ελληνικών εξαγωγών της κατηγορίας.

Αισθητή μείωση κατέγραψαν οι εξαγωγές της χώρας μας στην κατηγορία **τεχνουργήματα από Χυτοσίδηρο, Σίδηρο ή Χάλυβα (ΚΣΟ 73)**. Οι ελληνικές εξαγωγές της εν λόγω 2^η ψηφιας κατηγορίας προς Γερμανία, ανήλθαν σε €47,9 εκατ., ήτοι 8,7% επί του συνόλου.

Την ομάδα των σημαντικότερων ελληνικών κατηγοριών εξαγωγών (2^η ψηφιας ανάλυσης) κλείνουν τα **νωπά Λαχανικά (ΚΣΟ 07)**. Η αξία των ελληνικών εξαγωγών της κατηγορίας μειώθηκε το 2019 στα €39,9 εκατ. Παρά ταύτα η Γερμανία συνιστά την 1^η χώρα-προορισμό των ελληνικών εξαγωγών νωπών λαχανικών, με μερίδιο 22,6%.

Αύξηση, τέλος 10,4% κατεγράφη στις λοιπές κατηγορίες των ελληνικών εξαγωγών προς Γερμανία, οι οποίες καταλαμβάνουν το 20,1% επί του συνόλου.

1.1.2 Κυριότερα προϊόντα

Τα 20 σημαντικότερα ελληνικά εξαγωγίμα προϊόντα στη Γερμανία περιλαμβάνουν (8^η ψηφια δασμολογική ανάλυση): διάφορα είδη φαρμάκων, φέτα, καύσιμο αεριοθετημένων, ελιές, διάφορα προϊόντα αλουμινίου, μπαταρίες, σταφύλια, χάλκινοι σωλήνες, προϊόντα ζύμης και καλώδια. Η αξία

αυτών αποτελεί το 42,6% επί του συνόλου των ελληνικών εξαγωγών προς Γερμανία.

ΠΙΝΑΚΑΣ 9

Ελληνικές Εξαγωγές προς Γερμανία 2018 – 2019

Κυριότερα προϊόντα σε 2ψήφια δασμολογική ανάλυση (αξία σε χιλ €)

α/α	ΚΣΟ	ΠΡΟΪΟΝΤΑ *	2018		2019		Μεταβολή στην αξία
			Αξία	% συνόλου	Αξία	% συνόλου	
1	30049000	Φάρμακα	152.427.859	7,1%	220.741.179	9,6%	44,8%
2	04069032	Φέτα	124.742.032	5,8%	128.574.478	5,6%	3,1%
3	27101921	Ειδικό καύσιμο αεριωθουμένων	90.218.593	4,2%	76.044.789	3,3%	-15,7%
4	20057000	Ελιές	42.546.604	2,0%	49.779.665	2,2%	17,0%
5	76042990	Προφίλ αλουμινίου	42.202.884	2,0%	49.181.619	2,1%	16,5%
6	15091020	Ελαιόλαδο	45.915.403	2,1%	47.215.357	2,1%	2,8%
7	30042000	Φάρμακα, άλλα που περιέχουν αντιβιοτικά	31.015.793	1,4%	42.089.625	1,8%	35,7%
8	85072020	Συσσωρευτές	24.928.033	1,2%	42.088.530	1,8%	68,8%
9	76061220	Φύλλα αλουμινίου	45.836.753	2,1%	38.179.256	1,7%	-16,7%
10	08061010	Σταφύλια	37.666.421	1,8%	31.828.238	1,4%	-15,5%
11	74111010	Χάλκινοι Σωλήνες	32.857.157	1,5%	30.654.431	1,3%	-6,7%
12	19012000	Μείγματα και ζυμάρια για την παρασκευή προϊόντων αρτοποιίας, ζαχαροπλαστικής ή μπισκοτοποιίας	29.277.822	1,4%	30.284.055	1,3%	3,4%
13	85444999	Καλώδια υψηλής τάσεως	23.572.186	1,1%	27.478.321	1,2%	16,6%
14	76042100	Ράβδοι αλουμινίου	27.373.550	1,3%	25.400.361	1,1%	-7,2%
15	21069098	Παρασκευάσματα διατροφής	23.887.410	1,1%	24.536.213	1,1%	2,7%
16	85446090	Άλλα καλώδια υψηλής τάσεως	16.173.634	0,8%	23.826.520	1,0%	47,3%
17	85235200	Έξυπνες κάρτες	11.799.530	0,6%	23.104.316	1,0%	95,8%
18	76061292	Άλλα φύλλα αλουμινίου	29.529.132	1,4%	22.528.672	1,0%	-23,7%
19	6106200	Φορέματα μπουφάν και παλτοειδών	25.455.810	1,2%	22.268.581	1,0%	-12,5%
20	22089041	Ούζο	21.127.688	1,0%	20.900.306	0,9%	-1,1%
Μερικό σύνολο			878.554.294	41,0%	976.704.512	42,6%	

* με κόκκινο αποδίδονται οι κατηγορίες προϊόντων του κλάδου τροφίμων και ποτών

Πηγή: EUROSTAT, Ιούνιος 2020 – Επεξεργασία: Γραφείου ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο

1.2 Εισαγωγές από Γερμανία το 2019

1.2.1 Κυριότερες κατηγορίες

Με βάση τα στοιχεία του κατωτέρω Πίνακα 10, διαπιστώνεται ότι στη σύνθεση των ελληνικών εισαγωγών από Γερμανία κυριαρχούν: φάρμακα, επιβατικά αυτοκίνητα, μηχανολογικός εξοπλισμός, χημικά προϊόντα, πλαστικές ύλες, γαλακτοκομικά προϊόντα, ιατρικά μηχανήματα και όργανα, κρέατα και αλλαντικά κ.α.

ΠΙΝΑΚΑΣ 10

Εισαγωγές από Γερμανία 2018-2019

Κυριότερα προϊόντα σε 2ψήφια δασμολογική ανάλυση (αξία σε χιλ €)

ΚΣΟ	ΠΡΟΪΟΝΤΑ *	2018		2019		Μεταβολή στην αξία
		Αξία	% συνόλου	Αξία	% συνόλου	
30	ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	837.654.544	14,4%	842.306.817	13,7%	0,6%
87	ΟΧΗΜΑΤΑ ΜΕΡΗ ΚΑΙ ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΑ ΑΥΤΩΝ	736.146.666	12,7%	806.762.515	13,1%	9,6%
84	ΜΗΧΑΝΕΣ, ΣΥΣΚΕΥΕΣ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΙΚΕΣ ΕΠΙΝΟΗΣΕΙΣ	685.401.276	11,8%	668.751.213	10,8%	-2,4%
29	ΟΡΓΑΝΙΚΑ ΧΗΜΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	271.511.153	4,7%	558.617.023	9,1%	105,7%
85	ΗΛΕΚΤΡΙΚΕΣ ΜΗΧΑΝΕΣ, ΣΥΣΚΕΥΕΣ ΚΑΙ ΥΛΙΚΑ ΗΛΕΚΤΡΙΚΑ ΚΑΙ ΤΑ ΜΕΡΗ ΤΟΥΣ.	465.473.866	8,0%	494.938.709	8,0%	6,3%
39	ΠΛΑΣΤΙΚΕΣ ΥΛΕΣ	286.069.884	4,9%	269.488.748	4,4%	-5,8%

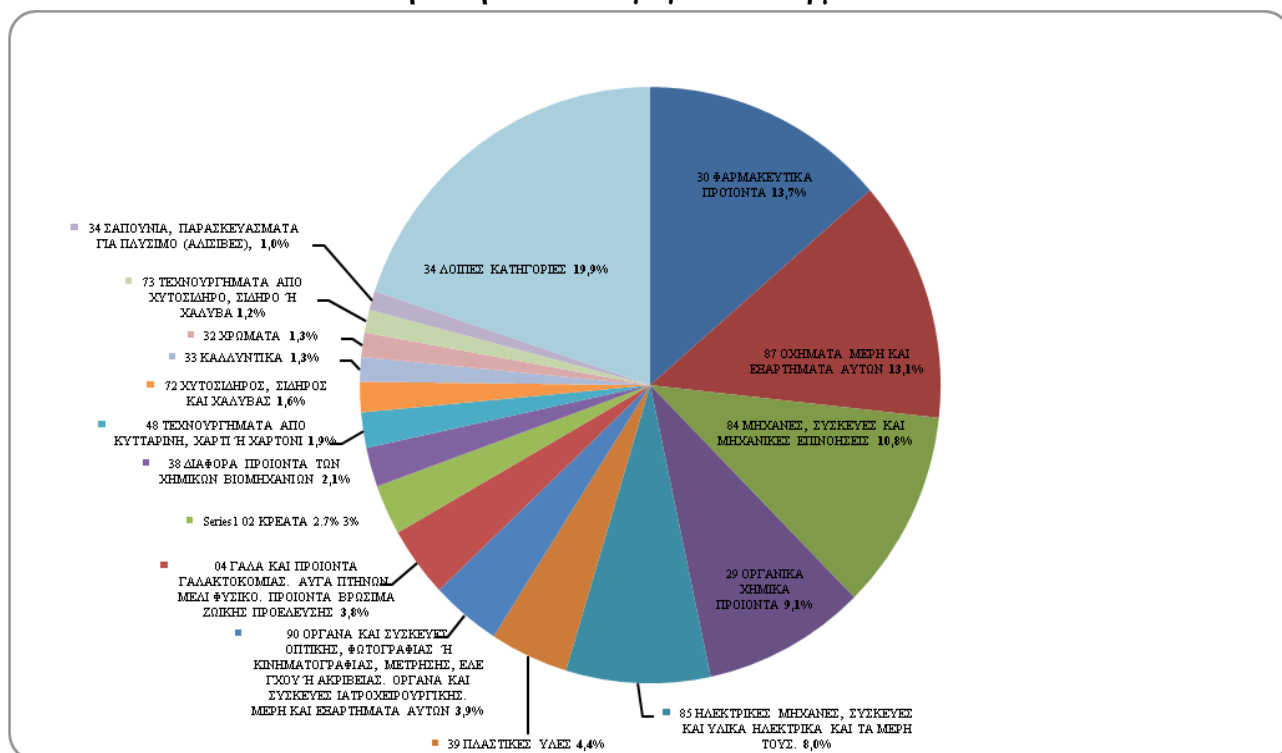
90	ΟΡΓΑΝΑ ΚΑΙ ΣΥΣΚΕΥΕΣ ΟΠΤΙΚΗΣ, ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ Ή ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΑΣ, ΜΕΤΡΗΣΗΣ, ΕΛΕΓΧΟΥ Ή ΑΚΡΙΒΕΙΑΣ. ΟΡΓΑΝΑ ΚΑΙ ΣΥΣΚΕΥΕΣ ΙΑΤΡΟΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗΣ. ΜΕΡΗ ΚΑΙ ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΑ ΑΥΤΩΝ	237.464.690	4,1%	239.582.396	3,9%	0,9%
04	ΓΑΛΑ ΚΑΙ ΠΡΟΙΟΝΤΑ ΓΑΛΑΚΤΟΚΟΜΙΑΣ. ΑΥΤΑ ΠΤΗΝΩΝ. ΜΕΛΙ ΦΥΣΙΚΟ. ΠΡΟΙΟΝΤΑ ΒΡΩΣΙΜΑ ΖΩΙΚΗΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ	218.973.954	3,8%	235.347.159	3,8%	7,5%
02	ΚΡΕΑΤΑ	141.507.446	2,4%	167.727.216	2,7%	18,5%
38	ΔΙΑΦΟΡΑ ΠΡΟΙΟΝΤΑ ΤΩΝ ΧΗΜΙΚΩΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΩΝ	128.564.020	2,2%	131.762.884	2,1%	2,5%
48	ΤΕΧΝΟΥΡΓΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΚΥΤΤΑΡΙΝΗ, ΧΑΡΤΙ Ή ΧΑΡΤΟΝΙ	112.356.598	1,9%	118.056.405	1,9%	5,1%
72	ΧΥΤΟΣΙΔΗΡΟΣ, ΣΙΔΗΡΟΣ ΚΑΙ ΧΑΛΥΒΑΣ	169.910.664	2,9%	101.445.091	1,6%	-40,3%
33	ΚΑΛΛΥΝΤΙΚΑ	82.217.941	1,4%	81.585.984	1,3%	-0,8%
32	ΧΡΩΜΑΤΑ	82.890.118	1,4%	81.399.021	1,3%	-1,8%
73	ΤΕΧΝΟΥΡΓΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΧΥΤΟΣΙΔΗΡΟ, ΣΙΔΗΡΟ Ή ΧΑΛΥΒΑ	86.022.744	1,5%	76.766.911	1,2%	-10,8%
34	ΣΑΠΟΥΝΙΑ, ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΜΑΤΑ ΓΙΑ ΠΛΥΣΙΜΟ (ΑΛΙΣΙΒΕΣ),	62.389.903	1,1%	64.113.817	1,0%	2,8%
	ΛΟΙΠΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ	1.203.320.184		1.225.739.527	19,9%	1,9%
	ΣΥΝΟΛΟ	5.807.875.651	100,0%	6.164.391.436	100,0%	6,1%

*με κόκκινο αποδίδονται οι κατηγορίες προϊόντων του κλάδου τροφίμων και ποτών

Πηγή: EUROSTAT, Ιούνιος 2020 – Επεξεργασία: Γραφείου ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο

ΓΡΑΦΗΜΑ 7

Σύνθεση Ελληνικών Εισαγωγών από Γερμανία 2019

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ, Ιούνιος 2020 – Επεξεργασία Γραφείου ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο

1.2.2 Κυριότερα προϊόντα

Τα 20 σημαντικότερα εισαγόμενα προϊόντα από τη Γερμανία (8ψήφια δασμολογική ανάλυση) περιλαμβάνουν: φάρμακα, χημικές ενώσεις, οχήματα και εξαρτήματα οχημάτων, ορούς, ανεμογεννήτριες, χοιρινό κρέας, γάλα, τυρί gouda, συσκευές διαγνωστικής, ελάσματα από σίδηρο, τηλεφωνικές συσκευές, ζάχαρη και τσιγάρα. Η αξία αυτών συνολικά ανέρχεται στο 35,9% επί του συνόλου των ελληνικών εξαγωγών προς Γερμανία

ΠΙΝΑΚΑΣ 11

Ελληνικές εισαγωγές από Γερμανία 2018-2019 – κυριότερα προϊόντα

Κυριότερα προϊόντα σε 8ψήφια δασμολογική ανάλυση (αξία σε χιλ. €)

α/α	ΚΣΟ	ΠΡΟΪΟΝΤΑ	2018		2019		Μεταβολή στην αξία
			Αξία	% συνόλου	Αξία	% συνόλου	
1	30049000	Φάρμακα	627.259.056	10,8%	595.447.821	9,7%	-5,1%
2	29321900	Ενώσεις ετεροκυκλικές	166.891.843	2,9%	422.951.855	6,9%	153,4%
3	87032319	Οχήματα	174.399.549	3,0%	242.304.929	3,9%	38,9%
4	30021500	Οροί, ανοσολογικά προϊόντα	57.718.754	1,0%	95.707.190	1,6%	65,8%
5	87032210	Οχήματα	90.218.851	1,6%	93.391.542	1,5%	3,5%
6	87089997	Εξαρτήματα Οχημάτων	86.334.903	1,5%	85.692.127	1,4%	-0,7%
7	85023100	Ανεμογεννήτριες	84.435.501	1,5%	82.156.538	1,3%	-2,7%
8	2031955	Χοιρινό κρέας	60.386.508	1,0%	72.956.393	1,2%	20,8%
9	87032110	Οχήματα	68.584.512	1,2%	72.517.075	1,2%	5,7%
10	87033219	Οχήματα	42.354.204	0,7%	56.730.686	0,9%	33,9%
11	4029110	Γάλα	38.713.370	0,7%	51.669.889	0,8%	33,5%
12	4069078	Τυρί gouda	41.928.357	0,7%	49.976.353	0,8%	19,2%
13	85030099	Εξαρτήματα μηχανών	16.031.551	0,3%	46.962.253	0,8%	192,9%
14	29339980	Ενώσεις ετεροκυκλικές	11.182.006	0,2%	41.914.958	0,7%	274,8%
15	30021200	Οροί, ανοσολογικά προϊόντα	27.686.085	0,5%	41.463.999	0,7%	49,8%
16	38220000	Αντιδραστήρια διαγνωστικής	34.124.206	0,6%	37.929.919	0,6%	11,2%
17	72083600	Ελάσματα από σίδηρο	56.924.970	1,0%	36.724.466	0,6%	-35,5%
18	85171200	Τηλεφωνικές συσκευές	25.832.079	0,4%	29.108.756	0,5%	12,7%
19	17019910	Λευκή ζάχαρη	44.596.311	0,8%	28.360.137	0,5%	-36,4%
20	24022090	Τσιγάρα	26.248.038	0,5%	26.929.347	0,4%	2,6%
		Μερικό Σύνολο	1.781.850.654	30,7%	2.210.896.233	35,9%	

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ, Ιούνιος 2020 – Επεξεργασία Γραφείου ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο

2. Διμερές Εμπόριο Υπηρεσιών Ελλάδος-Γερμανίας

Το διμερές εμπόριο υπηρεσιών της χώρας μας με τη Γερμανία είναι διαχρονικά πλεονασματικό, κυρίως λόγω του τουρισμού.

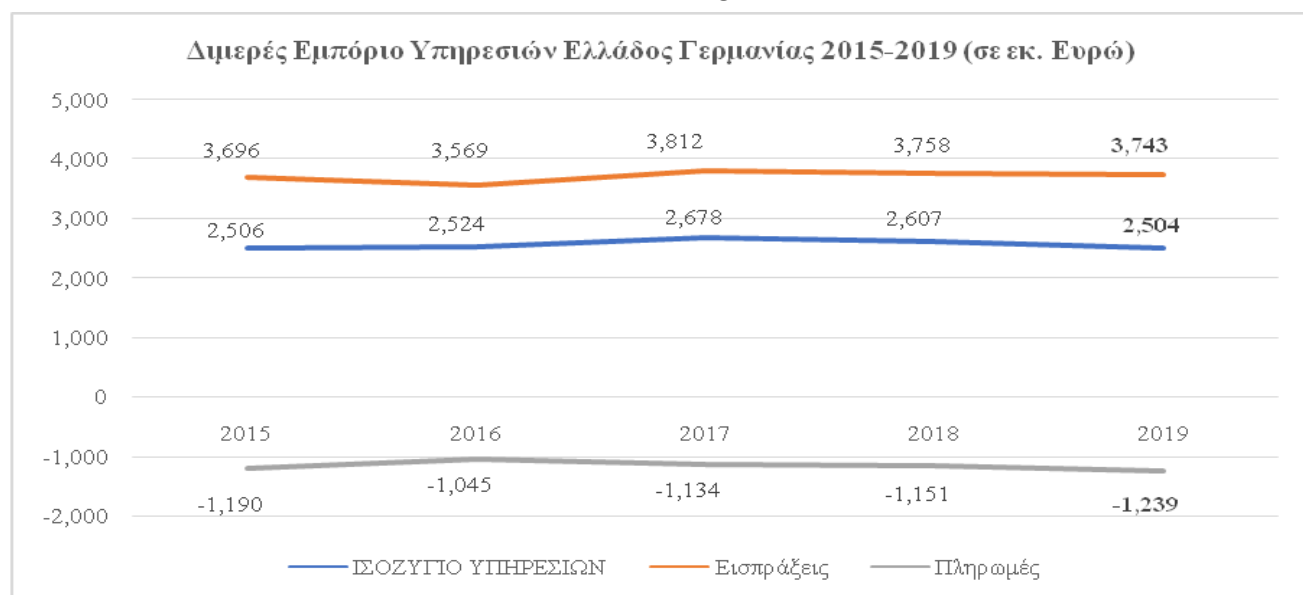
ΠΙΝΑΚΑΣ 12

Διμερές Εμπόριο Υπηρεσιών Ελλάδος Γερμανίας 2015-2019 (σε εκατ. Ευρώ)

(αξία)	2015	2016	2017	2018	2019
Εισπράξεις	3.696	3.569	3.812	3.758	3.743
Πληρωμές	1.190	1.045	1.134	1.151	1.239
Ισοζύγιο υπηρεσιών	2.506	2.524	2.678	2.607	2.504

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, Ιούνιος 2020

ΓΡΑΦΗΜΑ 8

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, Ιούνιος 2020

Αναλυτικότερα, η εικόνα του διμερούς εμπορίου υπηρεσιών με τη Γερμανία αποτυπώνεται στον πίνακα που ακολουθεί:

ΠΙΝΑΚΑΣ 13

Διμερές Ισοζύγιο Υπηρεσιών με Γερμανία (σε χιλ. Ευρώ)

	2015	2016	2017	2018	2019	% συνόλου
ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	2.506	2.524	2.678	2.607	2.504	-
Εισπράξεις	3.696	3.569	3.812	3.758	3.743	100,0%
Υπηρεσίες μεταποίησης αγαθών τα οποία ανήκουν σε άλλους	6	2	1	2	2	0,1%
Υπηρεσίες συντήρησης και επισκευής που δεν περιλαμβάνονται αλλού	26	8	4	5	16	0,4%
Ταξιδιωτικό	2.272	2.144	2.569	2.971	2.994	80,0%
Θαλάσσιες μεταφορές	62	60	76	114	59	1,6%
Λοιπές μεταφορές	737	773	694	313	281	7,5%
Κατασκευαστικές	82	83	48	26	20	0,5%
Ασφαλιστικές και συνταξιοδοτικές	47	51	56	50	47	1,3%
Χρηματοοικονομικές	7	22	42	14	31	0,8%
Χρεώσεις για χρήση δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας (Royalties)	2	2	2	5	5	0,1%
Υπηρεσίες τηλεπικοινωνιών, πληροφορικής και πληροφόρησης	133	111	63	45	57	1,5%
Λοιπές υπηρεσίες	322	313	257	213	231	6,2%
Πληρωμές	1.190	1.045	1.134	1.151	1.239	100,0%
Υπηρεσίες μεταποίησης αγαθών τα οποία ανήκουν σε άλλους	0	2	2	1	1	0,1%
Υπηρεσίες συντήρησης και επισκευής που δεν περιλαμβάνονται αλλού	19	12	22	24	12	1,0%
Ταξιδιωτικό	233	216	191	233	263	21,2%
Θαλάσσιες μεταφορές	18	12	21	35	17	1,4%
Λοιπές μεταφορές	554	445	492	427	448	36,2%
Κατασκευαστικές	46	12	8	5	22	1,8%
Ασφαλιστικές και συνταξιοδοτικές	104	130	134	133	149	12,0%
Χρηματοοικονομικές	64	45	23	34	27	2,2%
Χρεώσεις για χρήση δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας (Royalties)	7	7	15	27	8	0,6%
Υπηρεσίες τηλεπικοινωνιών, πληροφορικής και πληροφόρησης	27	52	76	90	104	8,4%
Λοιπές υπηρεσίες	118	112	150	142	188	15,2%

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, Ιούνιος 2020

Στις εισπράξεις κυριαρχεί ο τουρισμός με μερίδιο 80% επί του συνόλου και ακολουθούν οι μεταφορές, με μερίδιο 7,5%. Στην πλευρά των πληρωμών οι σημαντικότερες κατηγορίες είναι: οι μεταφορές 36,2%, ο τουρισμός 21,2%, οι υπηρεσίες ασφάλισης 12% και οι υπηρεσίες τηλεπικοινωνιών 8,4%.

3. Διαπιστώσεις και επισημάνσεις

Βάσει των ανωτέρω στοιχείων συμπεραίνονται τα ακόλουθα:

i. Η χώρα μας κατατάσσεται σε πολύ χαμηλή θέση μεταξύ των χώρων-προμηθευτών της Γερμανίας, ως προς τα περισσότερα εξαγωγικά μας προϊόντα. Τα μερίδια αγοράς των ελληνικών προϊόντων στη γερμανική αγορά, ιδιαιτέρως του κλάδου τροφίμων-ποτών, προδηλώνουν σημαντική αναντιστοιχία με τον υψηλό βαθμό αναγνωρισιμότητας της Ελλάδος στη γερμανική κοινωνία, ο οποίος ενισχύεται περαιτέρω λόγω των εκατομμυρίων Γερμανών τουριστών που επισκέπτονται ετησίως τη χώρα μας.

ii. Η σύνθεση και διαστρωμάτωση των ελληνικών εξαγωγών προς Γερμανία κυριαρχείται από προϊόντα των κλάδων εντάσεως εργασίας και χαμηλής προστιθεμένης αξίας, εν αντιθέσει με τη δομή των γερμανικών εξαγωγών προς Ελλάδα, όπου δεσπόζουν βιομηχανικά προϊόντα υψηλής προστιθεμένης αξίας, γεγονός το οποίο αντανακλάται στο διευρυμένο εμπορικό έλλειμμα εις βάρος της Ελλάδος. Οι εξαγωγές προϊόντων εντάσεως εργασίας υφίστανται ισχυρό ανταγωνισμό από ομοειδή προϊόντα χωρών χαμηλού εργατικού κόστους παραγωγής, ενώ ελληνικά προϊόντα με ενσωματωμένη τεχνολογία έχουν μικρή συμμετοχή στη διάρθρωση των ελληνικών εξαγωγών προς Γερμανία.

iii. Ελληνικές εξαγωγικές επιχειρήσεις ενδιαφέρονται έντονα για τη γερμανική αγορά, μεταξύ άλλων και λόγω της ελληνικής ομογενειακής παρουσίας στη χώρα. Το ενδιαφέρον αυτό αντανακλάται στον μεγάλο αριθμό αιτημάτων για παροχή πληροφοριών, από μεγάλες εξαγωγικές, έως μικρές ή/και νεοφυείς επιχειρήσεις, που απευθύνονται στο Γραφείο μας.

iv. Βασικά χαρακτηριστικά της γερμανικής αγοράς αποτελούν: η υψηλή αγοραστική δύναμη, η συνειδητοποιημένη συμπεριφορά του καταναλωτικού κοινού, η γενικευμένη εφαρμογή της σχέσης τιμή/ποιότητας, η προστασία του περιβάλλοντος, η ροπή προς βιολογικά προϊόντα κ.λπ.

4. Προοπτικές και δράσεις προς ανάπτυξη των ελληνογερμανικών οικονομικών σχέσεων

1. Διοργάνωση εκδηλώσεων σε επίπεδο περιφερειακών επιμελητηρίων στη Γερμανία, με τη μορφή ημερίδων και στοχευμένων B2B επιχειρηματικών συναντήσεων, σε τομείς κοινού ενδιαφέροντος.

2. Διοργάνωση εκδηλώσεων για την προβολή ελληνικών νεοφυών επιχειρήσεων στο οικοσύστημα καινοτομίας και τεχνολογιών αιχμής του Βερολίνου, με στόχο τη δικτύωσή τους, την υποστήριξη συνεργειών και την εξασφάλιση χρηματοδοτήσεων.

3. Διοργάνωση εκδηλώσεων για την ανάδειξη συνεργασιών μεταξύ ελληνικών κατασκευαστικών και τεχνικών επιχειρήσεων με αντίστοιχες γερμανικές (ενεργειακός τομέας, περιβαλλοντικός τομέας, διαχείριση και ανακύκλωση αποβλήτων, ενεργειακή αναβάθμιση κτιρίων κ.ά.), καθώς και δυνατοτήτων «τριγωνικών» κατασκευαστικών/τεχνικών συνεργασιών σε τρίτες χώρες.

4. Διοργάνωση ειδικών δράσεων (με χρήση και ψηφιακών δυνατοτήτων) για την προβολή των κλάδων ειδικού ελληνικού ενδιαφέροντος:

-Τροφίμων-Ποτών

-Real Estate και Διαχείρισης Ακινήτων

-Τουρισμού

4. Επενδύσεις

4.1. Άμεσες Γερμανικές Επενδύσεις στην Ελλάδα

Σύμφωνα με στοιχεία της Τραπέζης της Ελλάδος, το απόθεμα των Άμεσων Ξένων Επενδύσεων (ΑΞΕ) στην Ελλάδα, in terms of stock την 31.12.2018 (τελευταία διαθέσιμα στοιχεία), σημειώνοντας αύξηση για 4^ο συνεχές έτος, ανήλθε σε €30,44 δις, όπως καταδεικνύει ο Πίνακας 14.

ΠΙΝΑΚΑΣ 14

Άμεσες Ξένες Επενδύσεις στην Ελλάδα 2014-2018

Συνολικά κεφάλαια (stock) σε εκατ. Ευρώ, τέλος έτους αναφοράς

α/α	Χώρες προέλευσης	2014	2015	2016	2017	2018	Μεταβολή 2018/17 (%)	% επί συνόλου ΑΞΕ 2018
1	Γερμανία	4.556,6	5.106,0	4.958,1	6.437,7	6.923,4	7,54%	22,75%
2	Λουξεμβούργο	4.812,1	4.378,0	5.345,6	6.446,4	6.607,6	2,50%	21,71%
3	Ολλανδία	3.670,9	4.574,7	4.757,3	4.805,5	4.754,0	-1,07%	15,62%
4	Ελβετία	1.162,2	1.636,2	1.829,8	2.841,9	3.107,6	9,35%	10,21%
6	Γαλλία	1.512,8	1.892,1	1.389,0	1.453,6	1.490,0	2,50%	4,89%
7	Ιταλία	774,7	845,0	971,8	1.035,1	1.436,2	38,76%	4,72%

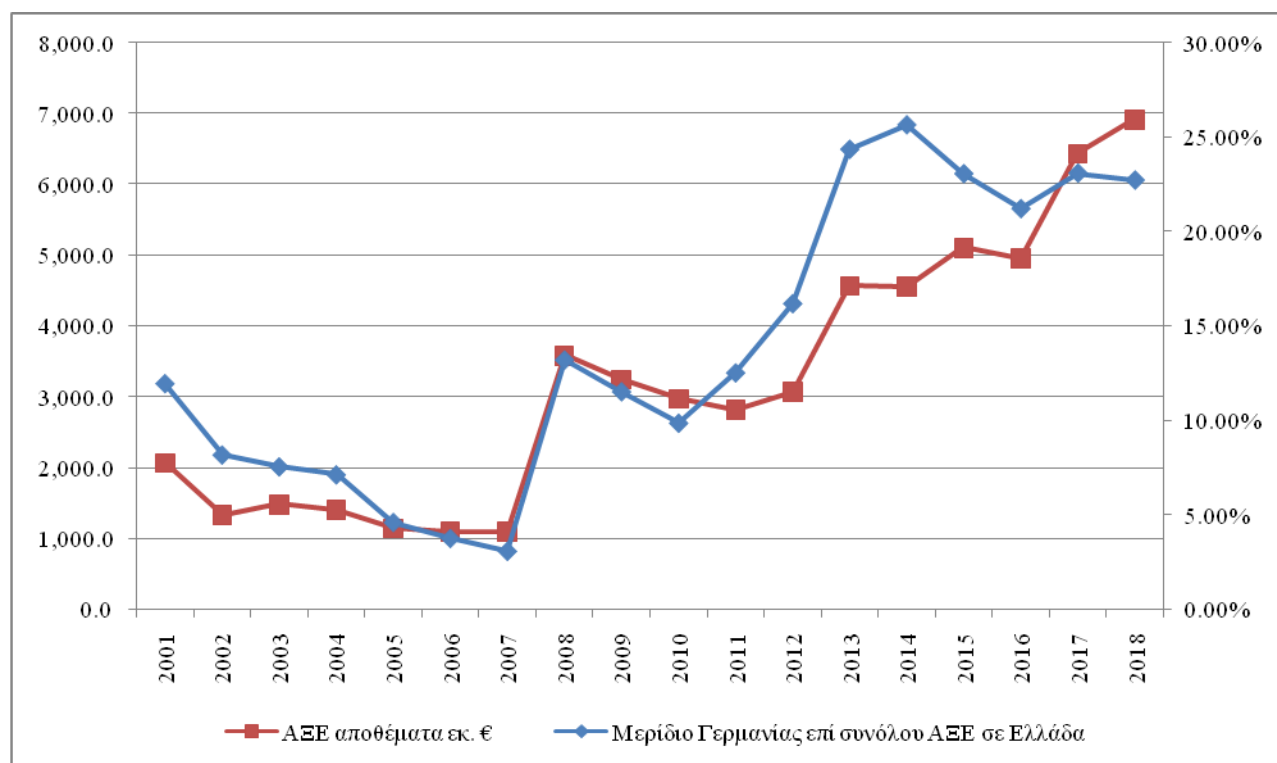
8	Βέλγιο	989,6	1.300,5	1.375,6	668,3	1.132,7	69,49%	3,72%
9	ΗΠΑ	788,4	733,0	541,0	864,4	845,9	-2,14%	2,78%
10	Ισπανία	1.032,6	767,4	776,6	721,8	670,7	-7,07%	2,20%
11	Ην. Βασίλειο	-698,1	314,3	101,0	458,0	661,9	44,51%	2,17%
12	Ιρλανδία	384,3	345,6	389,5	395,6	390,9	-1,17%	1,28%
13	Αυστρία	268,3	234,4	333,7	423,2	255,6	-39,59%	0,84%
14	Δανία	82,0	82,4	82,1	162,0	166,6	2,88%	0,55%
15	Σουηδία	112,3	98,3	96,0	119,5	115,3	-3,54%	0,38%
16	ΗΑΕ	186,9	83,4	137,5	12,1	22,7	87,88%	0,07%
17	Κύπρος	-4.276,6	-2.281,8	-1.935,6	-1.441,5	-860,5	-40,30%	-2,83%
	Λοιπές χώρες	2.391,2	2.009,8	2.203,0	2.448,9	2.718,6	11,01%	8,93%
	ΣΥΝΟΛΟ	17.750,0	22.119,3	23.352,1	27.852,3	30.439,2	9,29%	100,00%

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο

Αύξηση 7,54% κατέγραψαν και οι γερμανικές Άμεσες Επενδύσεις στη χώρα μας το 2018, οι οποίες ανήλθαν σε €6,923 δις, έναντι €6,437 δις το 2017. Το 2018 η Γερμανία κατετάγη εκ νέου στην 1^η θέση μεταξύ των χωρών προέλευσης των ΑΞΕ στη χώρα μας, με μερίδιο 22,7% επί του συνολικού επενδεδυμένου κεφαλαίου (stock). Ακολούθησαν Λουξεμβούργο (€6,6 δις), Ολλανδία (€4,75 δις) κλπ. (βλ. Πίνακα 14).

ΓΡΑΦΗΜΑ 9

Άμεσες Γερμανικές Επενδύσεις στην Ελλάδα 2001-2018 (εκατ. Ευρώ)
Συνολικά κεφάλαια (terms of stock), τέλος έτους αναφοράς

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο

Από το ανωτέρω Γράφημα συνάγεται ότι το απόθεμα των γερμανικών Άμεσων Επενδύσεων στην Ελλάδα κινείται σε σχετικά χαμηλά επίπεδα την επταετία 2001-2007, μεταξύ €1,1 δις (2007) και €2,1 δις (2001). Το 2008, έτος καμψής, οι γερμανικές Άμεσες Επενδύσεις στην Ελλάδα, υπερδιπλασιάστηκαν, ανερχόμενες σε σχεδόν €3,6 δις και, παρά τη σχετική κάμψη το 2010 και 2011, κινήθηκαν έκτοτε περί το επίπεδο των €3,0 δις. Μεταξύ 2012-2015 οι γερμανικές επενδύσεις αυξήθηκαν εκ νέου σημαντικά από €3,0 δις σε €5,1 δις, για να το 2018 στα €6,923 δις.

ΠΙΝΑΚΑΣ 15

Άμεσες Γερμανικές Επενδύσεις στην Ελλάδα (στοιχεία Bundesbank)					
Συνολικά κεφάλαια (stock), τέλος έτους αναφοράς					
	2014	2015	2016	2017	2018
Καθαρό Ενεργητικό στην Ελλάδα* (εκατ. €)	2.986	3.067	3.259	3.924	4.120
Ποσοστό επί συνόλου Γερμανικών Επενδύσεων στο Εξωτερικό	0,31%	0,29%	0,29%	0,33%	0,33%
Αριθμός επιχειρήσεων γερμανικών συμφερόντων	120	119	129	137	139
Αριθμός εργαζομένων	28.000	26.000	28.000	29.000	28.000
Ετήσιος κύκλος εργασιών (δισ €)	7,30	7,38	7,94	8,26	8,67

*καθαρό υπόλοιπο: απαιτήσεις μείον υποχρεώσεις επιχειρήσεων γερμανικών συμφερόντων που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα

Πηγή: Bundesbank, Απρίλιος 2020, Επεξεργασία Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο

Σύμφωνα με στοιχεία της Ομοσπονδιακής Τραπέζης της Γερμανίας, το συνολικό επενδεδυμένο κεφάλαιο γερμανικών συμφερόντων στην Ελλάδα την 31.12.2018, σημειώνοντας αύξηση 4,9% έναντι 2017, διαμορφώθηκε στο επίπεδο των €4,12 δισ, έναντι €3,924 δισ το 2017 (Πίνακας 19). Το 2018 δραστηριοποιούνταν στην Ελλάδα 139 καταγεγραμμένες επιχειρήσεις γερμανικών συμφερόντων, με 28.000 εργαζομένους και ετήσιο κύκλο εργασιών €8,67 δισ.

Μεταξύ των δραστηριοποιούμενων γερμανικών εταιρειών στην Ελλάδα συγκαταλέγονται οι: Deutsche Telekom (δια της εξαγοράς του ΟΤΕ), Bayer, Böhringer-Ingelheim, Nokia-Siemens Networks, Siemens, Lidl, Bosch-Siemens, Beiersdorf, Osram, Henkel, SAP, Fraport AG κ. ά.

4.2. Άμεσες Ελληνικές Επενδύσεις στη Γερμανία

Σύμφωνα με στοιχεία της Τραπέζης της Ελλάδος, το απόθεμα (stock) των ελληνικών Άμεσων Επενδύσεων στο εξωτερικό την 31.12.2018, αυξημένο κατά 1,9% έναντι 2017, ανήλθε σε €17,08 δισ (στοιχεία Πίνακα 20). Εξ αυτών, το απόθεμα των ελληνικών Άμεσων Επενδύσεων στη Γερμανία το 2018, σημειώνοντας αύξηση 5,2%, ανήλθε σε €321,7 εκατ., έναντι €305,8 εκατ. το 2017. Οι ελληνικές ΑΞΕ στη Γερμανία, σε όρους αποθέματος, υπερδιπλασιάστηκαν το διάστημα 2001-2013 από €153,8 εκατ. το 2001 σε €329,6 το 2013. Το επόμενο έτος υπέστησαν καθίζηση κάτω του επιπέδου του 2002, ενώ από το 2015 και εφεξής επανέρχονται εκ νέου σε ανοδική πορεία.

Το διαχρονικά χαμηλό επίπεδο των ελληνικών Άμεσων Επενδύσεων στη Γερμανία, σε όρους συνολικού επενδεδυμένου κεφαλαίου, αποδίδεται στον Πίνακα 20. Το 2018 η Γερμανία, με μερίδιο 1,9% επί του συνόλου των ελληνικών ΑΞΕ στο εξωτερικό, κατέλαβε την 11^η θέση μεταξύ των χωρών-υποδοχής ελληνικών Άμεσων Επενδύσεων (11^η θέση και το 2017). Οι ελληνικές ΑΞΕ στη Γερμανία υπολείπονται αισθητά, όχι μόνον εκείνων προς γειτονικές χώρες (Κύπρο, Ρουμανία, Βουλγαρία, Αλβανία), οι οποίες αποτελούν διαχρονικά χώρες-υποδοχής μεγάλου μεριδίου ελληνικών Άμεσων Επενδύσεων, αλλά και εκείνων που κατευθύνονται προς Ολλανδία, Αυστρία, ΗΠΑ, Χόνγκ-Κόνγκ και λοιπές χώρες.

ΠΙΝΑΚΑΣ 16

Ελληνικές Άμεσες Επενδύσεις στο εξωτερικό 2013-2018

Συνολικά κεφάλαια (stock) σε εκατ. Ευρώ, τέλος έτους αναφοράς

α/α	Χώρες προέλευσης	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Μεταβολή 2018/17 (%)	Μερίδιο επί συνόλου ΑΞΕ 2018
1	Κύπρος	5.332,4	5.006,1	4.992,7	4.269,9	4.145,3	4.394,4	6,01%	25,73%
2	ΗΠΑ	1.653,9	1.822,6	1.969,2	2.220,3	2.032,8	2.186,5	7,56%	12,80%
3	Λοιπές χώρες	4.505,2	2.126,0	2.238,3	1.537,5	2.067,8	1.929,5	-6,69%	11,30%
4	Χόνγκ-Κόνγκ	671,1	895,9	1.175,7	1.729,9	1.931,4	1.928,4	-0,16%	11,29%
5	Ολλανδία	2.214,4	962,8	1.962,9	1.929,6	1.821,9	1.767,7	-2,97%	10,35%
6	Ρουμανία	2.325,8	2.913,4	2.598,4	2.359,0	1.494,6	1.559,8	4,36%	9,13%
7	Βουλγαρία	1.717,3	1.643,0	1.622,5	1.259,9	1.229,6	1.275,0	3,69%	7,47%
8	Αλβανία	589,0	888,8	931,7	879,0	791,5	544,1	-31,25%	3,19%
9	Ιταλία	234,3	506,3	490,3	322,3	474,1	501,8	5,85%	2,94%

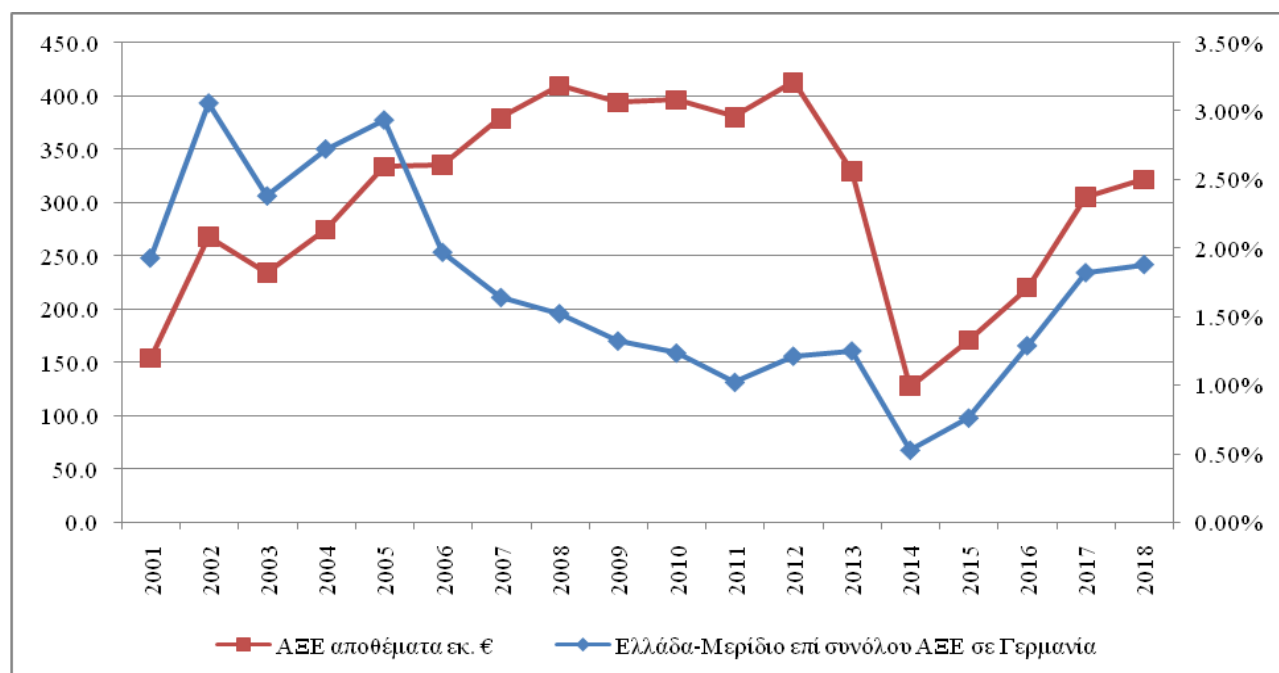
10	Αυστρία	390,4	737,0	632,4	593,5	602,2	363,8	-39,58%	2,13%
11	Γερμανία	329,6	127,6	170,8	220,4	305,8	321,7	5,22%	1,88%
12	Σερβία	1.264,0	1.332,0	902,4	683,3	386,6	280,0	-27,56%	1,64%
13	Τουρκία	4.623,5	5.336,9	3.297,1	136,1	128,0	238,3	86,18%	1,40%
14	ΠΓΔΜ	269,9	337,8	383,8	193,4	196,8	201,6	2,40%	1,18%
15	Ισπανία	124,3	109,7	108,6	119,5	128,4	96,7	-24,68%	0,57%
16	Ηνωμένο Βασίλειο	-49,6	-417,8	-1.421,7	-1.188,7	-653,9	-209,1	-68,02%	-1,22%
17	Λουξεμβούργο	125,3	-100,3	373,8	-182,7	-319,8	-301,6	-5,71%	-1,77%
	ΣΥΝΟΛΟ	26.320,7	24.227,9	22.428,8	17.082,2	16.762,9	17.078,6	1,88%	100,00%

Πηγή Τράπεζα της Ελλάδος, Επεξεργασία Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο

Η εξέλιξη των ελληνικών ΑΞΕ στη Γερμανία, σε όρους συνολικού επενδεδυμένου κεφαλαίου (stock), μεταξύ 2001 και 2018, απεικονίζεται στο γράφημα που ακολουθεί:

ΓΡΑΦΗΜΑ 10

Άμεσες Ελληνικές Επενδύσεις στη Γερμανία 2001-2018 (εκατ. Ευρώ)
Συνολικά κεφάλαια (stock), τέλος έτους αναφοράς

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο

Σύμφωνα με στοιχεία της Ομοσπονδιακής Τραπέζης Γερμανίας, από το 2013 και μέχρι το 2016 οι ελληνικές ΑΞΕ στη Γερμανία μειώνονται διαρκώς, ενώ το 2017 επανήλθαν σε ανοδική πορεία. Σύμφωνα με τη μεθοδολογία του ΟΟΣΑ, την οποία ακολουθεί η Κεντρική Τράπεζα της Γερμανίας (απαιτήσεις μείον υποχρεώσεις εν Γερμανία δραστηριοποιούμενων επιχειρήσεων ελληνικών συμφερόντων), το απόθεμα των ελληνικών ΑΞΕ στη Γερμανία το 2018 εμφανίζει θετικό πρόσημο, της τάξεως των €17 εκατ. Οι ελληνικές επενδύσεις στη Γερμανία αφορούν, κατά τη γερμανική Ομοσπονδιακή Τράπεζα, μόλις 8 επιχειρήσεις, με συνολικό κύκλο εργασιών περί τα €106 εκατ. (στοιχεία Πίνακα 21). Από ίδια πηγή προκύπτει, ωστόσο, ότι στη Γερμανία δραστηριοποιούνται περισσότερες ελληνικές επιχειρήσεις, μεταξύ αυτών: Piraeus Bank, M.J. Maillis, S&B Industrial Minerals, Titan Cement, Alco Group, Alumil Milonas, Ellaktor Group, Mathios Refractories, Frigoglass, Sunlight, Viohalco, COCOMAT, FAGE International, Chipita, Korres και Elpen Farma, Gregory's, Biofresh.

ΠΙΝΑΚΑΣ 17

Άμεσες Ελληνικές Επενδύσεις στη Γερμανία (στοιχεία Bundesbank)					
Συνολικά κεφάλαια (stock), τέλος έτους αναφοράς					
	2014	2015	2016	2017	2018

Καθαρό Ενεργητικό στη Γερμανία* (εκατ. €)	86	-45	-46	29	17
Αριθμός επιχειρήσεων ελληνικών συμφερόντων	13	14	13	10	8
Ετήσιος κύκλος εργασιών	100	101	123	112	106

*καθαρό υπόλοιπο: απαιτήσεις μείον υποχρεώσεις επιχειρήσεων ελληνικών συμφερόντων που δραστηριοποιούνται στη Γερμανία

Πηγή: Bundesbank, Απρίλιος 2020, Επεξεργασία Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο

4.3. Προτάσεις Προσέλκυσης Επενδύσεων

Η γερμανική επενδυτική παρουσία στην Ελλάδα είναι εξαιρετικά ισχυρή, το μερίδιο, ωστόσο, των γερμανικών ΑΞΕ στην Ελλάδα, ως ποσοστό του συνόλου των γερμανικών Άμεσων Επενδύσεων στο εξωτερικό είναι πολύ χαμηλό. Το γερμανικό επενδυτικό ενδιαφέρον εστιάζεται κυρίως σε υποδομές μεταφορών (ιδίως περιφερειακά αεροδρόμια), ενέργειας και τουρισμού.

Τομείς στρατηγικού ενδιαφέροντος για γερμανικές επενδύσεις στην Ελλάδα μπορούν να αποτελέσουν: Ενέργεια, ΑΠΕ και Τεχνολογίες Περιβάλλοντος (διαχείριση υδάτινων πόρων, ανακύκλωση αποβλήτων, μεταφορά και εξοικονόμηση ενέργειας, περιβαλλοντικές μελέτες), Τρόφιμα-Ποτά (ειδικά δε ΠΟΠ/ΠΓΕ, βιολογικά), Δομικά Υλικά (αλουμίνιο, μάρμαρα κλπ.), Real Estate, Τουρισμός κ. ά.

Ωθηση στις επενδύσεις μπορεί να προσδώσει: **α.** η στενότερη συνεργασία μεταξύ Επιμελητηρίων και επιχειρηματικών φορέων/συνδέσμων, **β.** η προώθηση επιχειρηματικών συνεργασιών, μέσω μεικτών ή κοινοπρακτικών επιχειρήσεων, στη Γερμανία καθώς και στην ΝΑ Ευρώπη και σε τρίτες χώρες γενικότερα και **γ.** η προώθηση συνεργασιών με συμμετοχή σε κοινά ευρωπαϊκά προγράμματα, ιδίως σε τομείς υψηλής τεχνολογίας, βιοτεχνολογίας, ενέργειας και περιβάλλοντος.

5. Τουρισμός

5.1. Τουριστικός Κλάδος στη Γερμανία

Σύμφωνα με μελέτη του Γερμανικού Συνδέσμου Ταξιδίων (Deutscher Reiseverband) το 2019 (προσωρινά στοιχεία), ο τουριστικός κλάδος στη Γερμανία έχει τα κατωτέρω χαρακτηριστικά:

- Άμεση Ακαθάριστη Προστιθεμένη Αξία άνω των €105 δις (στα ίδια περίπου επίπεδα με το 2018), με το συνολικό πολλαπλασιαστικό όφελος στην οικονομία να υπερβαίνει τα €213,5 δις.
- Αριθμός απασχολούμενων: 2,9 εκατ. περίπου, με περίπου 7% των θέσεων εργασίας στη Γερμανία να εξαρτώνται από τον τουρισμό.
- Οι επιχειρήσεις του κλάδου διοργάνωσης ταξιδίων υπερβαίνουν τις 2.300, ενώ τα τουριστικά γραφεία/πρακτορεία ξεπερνούν τις 11.000, συνθέτοντας ένα εκ των πλέον πυκνών δικτύων σε παγκόσμιο επίπεδο. Ο συνολικός κύκλος εργασιών του κλάδου ανήλθε το 2019 σε €35,4 δις, έναντι €35,2 δις το 2018, €33,7 δις το 2017 και €31,2 δις το 2016, ενώ ειδικά των ταξιδιωτικών γραφείων/πρακτορειών σε €26,9 δις το 2018, €26,4 δις το 2017 και €25,3 δις το 2016.

Οι μεγαλύτερες γερμανικές τουριστικές επιχειρήσεις, το 2019, είχαν ως εξής:

- TUI, κύκλος εργασιών: €7,25 δις (2018: €7,3 δις), μερίδιο αγοράς 17,9% (2018: 17,8%)
- DER Touristik, κύκλος εργασιών: €3,44 δις (2018: €4,0 δις), μερίδιο αγοράς 8,5% (2018: 9,9%)
- Thomas Cook, κύκλος εργασιών: €3,36 δις (2018: €3,4 δις), μερίδιο αγοράς 8,3% (2018: 8,3%)
- FTI, κύκλος εργασιών: €3,2 δις (2018: 2,9 δις), μερίδιο αγοράς 7,9% (2018: 7,0%)
- Aida Cruises, κύκλος εργασιών: €2,11 δις (2018: 1,85 δις), μερίδιο αγοράς 5,2% (2018: 4,5%)
- Alltours, κύκλος εργασιών: €1,45 δις (2018: 1,44 δις), μερίδιο αγοράς 3,6% (2018: 3,5%)
- Schauinsland Reisen, κύκλος εργασιών: €1,37 δις (2018: 1,34 δις), μερίδιο 3,3% (2018: 3,3%)
- Λοιποί, μερίδιο αγοράς 45,3% (2018: 45,9%).

✓ Ο κύκλος εργασιών των διοργανωτών ταξιδίων καταγράφει συνεχή αύξηση τα τελευταία 5 έτη και η δυναμική οφείλεται κυρίως στις κρουαζιέρες και στα ταξίδια υψηλών προδιαγραφών.

✓ Οι Γερμανοί ταξιδιώτες (διάρκεια ταξιδίου >5 ημερών) ανήλθαν το 2019 σε 55,2 εκατ., έναντι 54,1 εκατ. το 2017 και 53,4 εκατ. το 2016, με συχνότητα ταξιδίου ανά άτομο 1,3 ταξίδια/έτος και μέση διάρκεια 13 ημέρες, ενώ το ποσοστό του πληθυσμού που ταξίδεψε το 2019 ανήλθε σε 78,2% (2018: 78,1%).

✓73,6% των ταξιδιών των Γερμανών το 2019 αφορούσε ταξίδια στο εξωτερικό (2018: 73%), εκ των οποίων το 8,4% μακρινούς προορισμούς, ενώ το 26,4% εσωτερικό τουρισμό (2018: 27%).

✓Το τμήμα των ταξιδιών των Γερμανών που διοργανώνεται μέσω ταξιδιωτικών Γραφείων και εν γένει «εκτός διαδικτύου» ανήλθε το 2019 σε 51% του συνολικού ετήσιου τζίρου, ήτοι €35,4 δις, μειούμενο αισθητά σε σχέση με το 2018 (57%), λόγω αύξησης των πωλήσεων μέσω διαδικτυακών πρακτορείων και λοιπών «καναλιών» (49%)

✓Τα συνολικά έξοδα των Γερμανών για ταξίδια (αεροπορικά εισιτήρια, κρατήσεις κλπ) το 2019 ανήλθαν σε €69,5 δις περίπου, αυξημένα κατά €1,5 δις έναντι 2018 (+3,6%), ενώ το σύνολο των δαπανών των Γερμανών για ταξίδια με τουλάχιστον μίας διανυκτέρευσης, ανήλθε το 2019 σε €98,1 δις, έναντι €95,6 δις το 2018 (+2,6%).

✓ Οι δαπάνες για τουρισμό στο εξωτερικό αντιπροσώπευαν το 4,6% της συνολικής ιδιωτικής δαπάνης των Γερμανών, το 2019, έναντι 4,7% το προηγούμενο έτος.

ΠΙΝΑΚΑΣ 18

Αριθμός ταξιδιών αναψυχής διάρκειας <u>άνω των 5 ημερών</u> για το έτος 2019		Οι 10 σημαντικότεροι χώρες-προορισμοί των Γερμανών στο εξωτερικό, σε % επί του συνόλου των ταξιδιών διάρκειας >5 ημερών (στοιχεία 2018 σε παρένθεση)	
			2019
ΣΥΝΟΛΟ	70,8 εκατ. ταξίδια	Ισπανία	12,7% (13,1%)
στη Γερμανία	26,4%	Ιταλία	8,7% (8,31%)
στο Εξωτερικό	73,6%	Τουρκία	6,3% (5,1%)
<i>Μεσόγειος</i>	<i>37,9%</i>	Αυστρία	4,7% (4,9%)
Δυτ. Ευρώπη (GB, IRL, F, NL, CH, A)	13,3%	Ελλάδα	4,1% (4,0%)
Ανατ. Ευρώπη (H, CZ, PL, RUS κλπ)	7,2%	Γαλλία	3,6% (3,1%)
Σκανδιναβία	3,2%	Κροατία	2,7% (3,1%)
Μακρινοί προορισμοί	8,4%	Πολωνία	2,7% (2,8%)
		Ολλανδία	2,4% (2,5%)
		Αίγυπτος	2,0%

Πηγή: Γερμανικός Σύνδεσμος Ταξιδιών (Deutscher Reiseverband), Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο

Σύμφωνα με τον ανωτέρω Πίνακα, η Ελλάδα παρέμεινε το 2019 στην 5^η θέση ως προς τις προτιμήσεις των Γερμανών τουριστών.

Τέλος, ο κάτωθι Πίνακας παραθέτει στοιχεία που αφορούν στις σύντομες διακοπές των Γερμανών (2-4 ημερών) για το 2019 και τις κυριότερες χώρες και πόλεις προορισμού τους στο εξωτερικό.

ΠΙΝΑΚΑΣ 19

Αριθμός σύντομων ταξιδιών (διάρκειας 2-4 ημερών) 2019 (στοιχεία 2018 σε παρένθεση)	
ΣΥΝΟΛΟ	83,8 εκατ. ταξίδια (83,7 εκατ. ταξίδια)
στη Γερμανία	75% (74,2%)
στο εξωτερικό	25% (25,8%)
Σημαντικότερες χώρες-προορισμοί των Γερμανών στο εξωτερικό % επί του συνόλου των σύντομων ταξιδιών (διάρκειας 2-4 ημερών)	
Αυστρία	4,2% (3,9%)
Ολλανδία	3,4% (3,8%)

Γαλλία	3,1% (2,5%)
Ισπανία	1,9% (1,6%)
Τσεχία	1,9% (2,0%)
Ιταλία	1,8% (2,4%)
Ην. Βασίλειο	1,7% (1,6%)
Πολωνία	1,2% (1,0%)
Βέλγιο	1,0% (1,1%)
Δανία	0,9% (1,0%)
Σημαντικότερες πόλεις-προορισμοί των Γερμανών στο εξωτερικό % επί του συνόλου των σύντομων ταξιδιών (διάρκειας 2-4 ημερών)	
Παρίσι	1,4% (1,3%)
Λονδίνο	1,2% (1,2%)
Βιέννη	1,1% (0,8%)
Πράγα	1,0% (1,2%)
Άμστερνταμ	0,8% (1,2%)
Βαρκελώνη	0,6% (0,5%)

Πηγή: Γερμανικός Σύνδεσμος Ταξιδιών (Deutscher Reiseverband), Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο

Σύμφωνα με στοιχεία της Παγκόσμιας Τράπεζας για το 2018 (τελευταία διαθέσιμα), αναφορικά με τη διεθνή τουριστική δαπάνη, η Γερμανία με \$104 δις (έναντι \$97,7 δις το 2017), κατετάγη στην 3^η θέση, μετά από Κίνα με \$277 δις (2017: 257 δις) και ΗΠΑ με \$186 δις (2017: \$173 δις). Ακολουθούν Ην. Βασίλειο, Γαλλία, Αυστραλία, Ρωσία κ.ά.

5.2. Εισερχόμενος Τουρισμός στην Ελλάδα από Γερμανία

ΠΙΝΑΚΑΣ 20

Εισερχόμενος τουρισμός στην Ελλάδα, 2012-2019 (σε χιλ. ταξιδιώτες)

Χώρα Προέλευσης	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Μεταβολή 2019/18	% επί συνολικής κίνησης
Γερμανία	2.108,8	2.267,5	2.459,2	2.810,3	3.138,7	3.706,0	4.381,4	4.026,3	-8,11%	11,84%
Ηνωμένο Βασίλειο	1.920,8	1.846,3	2.089,5	2.397,2	2.894,7	3.002,0	2.942,8	3.499,3	18,91%	10,29%
Ιταλία	848,1	964,3	1.117,7	1.355,3	1.386,9	1.441,3	1.667,1	1.553,2	-6,83%	4,57%
Γαλλία	977,4	1.152,2	1.463,2	1.522,1	1.313,5	1.419,8	1.524,0	1.541,8	1,17%	4,53%
Ρουμανία	230,4	278,9	543,4	540,3	1.026,1	1.148,9	1.389,4	1.378,1	-0,81%	4,05%
ΗΠΑ	373,8	466,5	591,9	750,3	778,6	864,9	1.097,4	1.179,0	7,43%	3,47%
Αλβανία	469,2	504,8	488,1	491,4	722,3	828,8	986,6	944,5	-4,27%	2,78%
Ολλανδία	478,5	580,9	657,3	639,1	770,7	947,2	1.015,0	817,8	-19,42%	2,41%
Κύπρος	424,8	399,0	448,3	470,1	652,0	631,8	698,0	800,7	14,72%	2,35%
Βέλγιο	326,9	344,6	409,2	482,5	467,1	526,6	586,7	587,7	0,18%	1,73%
Αυστρία	236,4	236,5	285,1	327,1	359,1	395,9	520,8	583,0	11,93%	1,71%
Ρωσία	874,8	1.352,9	1.250,2	512,8	595,5	588,7	520,2	582,9	12,05%	1,71%
Ελβετία	299,6	346,5	377,1	391,2	437,8	448,9	520,8	540,5	3,78%	1,59%

Σουηδία	319,8	368,8	337,8	351,6	413,1	493,4	508,8	412,4	-18,94%	1,21%
Τσεχία	289,0	287,0	347,6	436,7	280,3	339,4	368,1	402,1	9,24%	1,18%
Αυστραλία	117,9	129,1	183,1	183,2	169,2	324,1	322,5	338,6	4,98%	1,00%
Καναδάς	102,7	186,7	145,7	182,3	152,8	198,0	345,8	321,0	-7,18%	0,94%
Δανία	205,2	202,5	240,4	237,7	241,7	279,1	384,5	307,6	-20,00%	0,90%
Ισπανία	155,7	92,0	136,2	93,6	203,3	164,0	225,7	282,9	25,32%	0,83%
A. Χώρες ΕΕ - 28	9.803,3	10.527,2	13.249,5	14.974,2	17.216,8	18.583,0	21.397,5	22.053,1	3,06%	64,85%
Χώρες ζώνης ευρώ	5.903,2	6.379,4	7.456,5	8.189,3	8.934,9	9.863,4	11.436,4	11.071,4	-3,19%	32,56%
Χώρες ΕΕ εκτός ζώνης ευρώ	3.900,1	4.147,8	5.792,9	6.785,0	8.281,9	8.719,7	9.961,1	10.981,7	10,25%	32,29%
B. Λοιπές Χώρες	5.714,3	7.392,4	8.784,0	8.625,2	7.582,5	8.611,2	8.725,3	9.295,3	6,53%	27,34%
Γ. Κρουαζιέρες	1.428,9	2.191,9	2.238,9	2.514,8	3.271,5	2.966,8	2.949,4	2.656,2	-9,94%	7,81%
ΣΥΝΟΛΟ (Α+Β+Γ)	16.946,5	20.111,4	24.272,4	26.114,2	28.070,8	30.161,0	33.072,2	34.004,6	2,82%	100,00%
Μεμονωμένοι ταξιδιώτες	11.396,2	13.138,7	16.948,3	18.796,0	19.411,8	20.179,2	22.941,3	24.032,1	4,75%	70,67%
Οργανωμένα ταξίδια	5.550,4	6.972,7	7.324,1	7.318,3	8.659,1	9.981,9	10.130,9	9.972,5	-1,56%	29,33%

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, Ιούνιος 2020 – Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο

Σύμφωνα με στοιχεία της Τραπεζής της Ελλάδος (Πίνακας 20), η ανοδική πορεία του ελληνικού τουρισμού συνεχίστηκε και το 2019, με τις αφίξεις τουριστών να αυξάνονται κατά 2,8%, έναντι 2018, μετά την επίσης ισχυρή αύξηση το προηγούμενο έτος (9,6% έναντι 2017).

Το 2019 επεσκέφθησαν την Ελλάδα 4,026 εκατ. Γερμανοί τουρίστες, περίπου 355 χιλιάδες λιγότεροι σε σχέση με το 2018 (-8,1%, αφίξεις 2018: 4,38 εκατ.), με αποτέλεσμα να διακοπεί η, από το 2012, αδιαλείπτως ανοδική πορεία της εισερχόμενης τουριστικής κίνησης από Γερμανία. Με μερίδιο 11,8% (2018: 13,2%) επί του συνόλου της εισερχόμενης τουριστικής κίνησης στην Ελλάδα, η Γερμανία παρέμεινε και το 2019 στην 1^η θέση μεταξύ των χωρών-προέλευσης επισκεπτών στη χώρα μας, ακολουθούμενη από: Ην. Βασίλειο (10,29%), Ιταλία (4,57%), Γαλλία (4,53%) κ.λπ.

ΠΙΝΑΚΑΣ 21

Δαπάνη ανά ταξιδιώτη/χώρα προέλευσης, 2012-2019 (σε Ευρώ)

Χώρα Προέλευσης	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Μεταβολή 2019/18
Αυστραλία	1.327,3	1.369,6	1.305,0	1.295,0	1.075,6	1.218,4	1.123,8	1.095,4	-2,52%
Καναδάς	1.281,3	1.388,3	1.125,3	1.221,7	925,3	903,0	1.054,4	1.067,9	1,28%
ΗΠΑ	1.139,3	1.218,8	1.106,8	1.257,4	934,9	941,1	947,7	1.008,2	6,38%
Ελβετία	991,0	961,3	896,1	957,9	767,7	760,3	767,0	855,6	11,55%
Αυστρία	822,6	898,1	860,7	918,6	699,9	648,8	698,0	791,7	13,42%
Βέλγιο	794,9	822,1	762,1	773,3	679,9	648,4	680,7	771,3	13,31%
Ρωσία	1.079,0	989,4	925,2	821,6	732,3	710,3	654,8	743,5	13,56%
Γερμανία	784,5	838,1	811,0	798,7	678,0	688,8	675,9	734,8	8,71%
Ηνωμένο Βασίλειο	739,0	733,7	743,1	842,4	671,7	687,8	658,3	732,8	11,31%
Ισπανία	713,9	755,8	569,8	709,7	636,1	535,1	545,0	717,8	31,70%
Γαλλία	781,6	785,9	771,7	784,6	676,7	700,0	626,1	706,8	12,89%
Ολλανδία	652,9	706,3	661,2	686,5	623,7	675,7	606,3	652,7	7,65%
Ιταλία	640,4	622,7	630,0	614,4	520,7	522,7	563,2	649,4	15,31%
Σουηδία	595,8	615,3	594,4	627,7	535,6	550,7	547,5	626,3	14,40%
Δανία	636,9	574,9	610,3	598,3	549,3	525,4	554,3	619,9	11,83%
Κύπρος	658,4	617,8	569,5	530,1	476,2	528,3	517,4	580,8	12,26%
Τσεχία	514,3	532,0	451,7	461,6	439,2	389,6	439,6	463,7	5,48%
Ρουμανία	415,6	435,0	345,6	331,3	381,3	325,8	323,9	350,3	8,15%
Αλβανία	314,0	330,6	293,5	298,9	235,6	229,3	239,5	224,9	-6,11%
Κρουαζιέρες	292,2	203,1	173,3	177,6	139,8	144,1	146,7	187,8	28,04%
Χώρες ΕΕ - 28	670,0	682,1	622,1	628,0	528,4	531,2	514,5	557,5	8,36%

Χώρες ΕΕ εκτός ζώνης Ευρώ	571,4	559,0	481,9	500,3	424,7	410,1	392,2	415,5	5,94%
Χώρες ζώνης Ευρώ	735,2	762,1	731,1	733,7	624,6	638,3	621,0	698,4	12,46%
Λοιπές Χώρες	604,6	612,3	542,1	495,7	481,6	502,9	532,3	579,3	8,84%
ΣΥΝΟΛΟ	616,2	604,2	551,8	540,9	470,5	485,1	486,4	534,6	9,91%
Μεμονωμένοι ταξιδιώτες	578,9	582,6	526,6	521,7	462,6	472,6	468,3	485,1	3,59%
Οργανωμένα ταξίδια	692,8	645,1	610,0	590,4	488,2	510,3	527,4	653,9	23,99%

Πηγή : Τράπεζα της Ελλάδος, Ιούνιος 2020 – Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο

Κατά τη διάρκεια των διακοπών τους στην Ελλάδα το 2019, οι Γερμανοί ταξιδιώτες δαπάνησαν κατά μέσο όρο €734,8 (2018: €675,9 +8,7%), καταλαμβάνοντας την 8^η θέση στη σχετική κατάταξη, ποσό σημαντικά χαμηλότερο σε σχέση με τη μέση δαπάνη επισκεπτών από Αυστραλία (1^η θέση με €1.095,4), Καναδά (2^η θέση με €1.067,9), ΗΠΑ (3^η θέση €1.008,2), αλλά και από Ελβετία (4^η θέση με €855,6), Αυστρία (5^η θέση με 791,7) και Βέλγιο (6^η θέση με €771,3) (στοιχεία Πίνακα 21).

ΠΙΝΑΚΑΣ 22

Εισπράξεις ανά Χώρα Προέλευσης, 2012-2019 (σε εκατ. Ευρώ)

Χώρα Προέλευσης	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Μεταβολή 2019/18	% επί συνόλου
Γερμανία	1.654,3	1.900,4	1.994,5	2.244,6	2.127,9	2.552,7	2.961,6	2.958,6	-0,10%	16,27%
Ηνωμένο Βασίλειο	1.419,5	1.354,7	1.552,7	2.019,5	1.944,2	2.064,7	1.937,2	2.564,2	32,36%	14,11%
ΗΠΑ	425,9	568,6	655,1	943,3	727,9	813,9	1.040,1	1.188,6	14,28%	6,54%
Γαλλία	763,9	905,5	1.129,1	1.194,3	888,8	993,9	954,1	1.089,7	14,21%	5,99%
Ιταλία	543,1	600,4	704,1	832,7	722,2	753,3	938,9	1.008,6	7,43%	5,55%
Ολλανδία	315,0	410,3	434,6	438,8	480,7	640,0	615,4	533,8	-13,26%	2,94%
Ρουμανία	95,8	121,3	187,8	179,0	391,3	374,4	450,0	482,7	7,27%	2,66%
Κύπρος	277,4	246,5	255,3	249,2	310,5	333,8	361,1	465,1	28,79%	2,56%
Ελβετία	296,9	333,1	337,9	374,8	336,1	341,3	399,5	462,4	15,76%	2,54%
Αυστρία	194,5	212,4	245,4	300,5	251,4	256,9	363,5	461,5	26,96%	2,54%
Βέλγιο	259,9	283,2	311,8	373,1	317,6	341,4	399,3	453,3	13,52%	2,49%
Ρωσία	943,9	1.338,6	1.156,6	421,3	436,1	418,1	340,6	433,4	27,24%	2,38%
Αυστραλία	156,4	176,8	238,9	237,2	182,0	394,9	362,4	370,9	2,33%	2,04%
Καναδάς	131,6	259,2	164,0	222,7	141,4	178,8	364,6	342,8	-6,00%	1,89%
Σουηδία	190,5	226,9	200,8	220,7	221,3	271,7	278,6	258,3	-7,27%	1,42%
Αλβανία	147,3	166,9	143,3	146,9	170,2	190,0	236,3	212,4	-10,12%	1,17%
Ισπανία	111,2	69,5	77,6	66,4	129,3	87,8	123,0	203,0	65,04%	1,12%
Δανία	130,7	116,4	146,7	142,2	132,8	146,6	213,2	190,7	-10,54%	1,05%
Τσεχία	148,6	152,7	157,0	201,6	123,1	132,2	161,8	186,4	15,23%	1,03%
Α Χώρες ΕΕ - 28	6.568,6	7.180,3	8.242,9	9.403,3	9.097,4	9.872,0	11.008,7	12.294,7	11,68%	67,63%
Χώρες ζώνης ευρώ	4.339,9	4.861,5	5.451,3	6.008,5	5.580,4	6.296,0	7.102,2	7.731,9	8,87%	42,53%
Χώρες ΕΕ εκτός ζώνης ευρώ	2.228,7	2.318,8	2.791,6	3.394,8	3.517,1	3.576,0	3.906,5	4.562,8	16,80%	25,10%
Β Λοιπές Χώρες	3.456,3	4.526,7	4.762,1	4.275,9	3.651,8	4.330,4	4.644,5	5.385,2	15,95%	29,62%
Γ Κρουαζιέρες	417,6	445,2	388,0	446,6	457,5	427,7	432,6	498,9	15,31%	2,74%
ΣΥΝΟΛΟ (Α+Β+Γ)	10.442,5	12.152,2	13.393,0	14.125,8	13.206,8	14.630,1	16.085,8	18.178,8	13,01%	100,00%
Μεμονωμένοι ταξιδιώτες	6.597,3	7.654,4	8.925,5	9.805,5	8.979,3	9.536,6	10.742,6	11.657,5	8,52%	64,13%
Οργανωμένα ταξίδια	3.845,1	4.497,8	4.467,5	4.320,3	4.227,5	5.093,6	5.343,3	6.521,3	22,05%	35,87%

Πηγή : Τράπεζα της Ελλάδος Ιούνιος 2020 – Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο

5.3 Προτάσεις Ενίσχυσης Τουριστικών Ροών

Βάσει της ανάλυσης του γερμανικού τουριστικού κλάδου, σε συνδυασμό με τα χαρακτηριστικά της εισερχόμενης στην Ελλάδα τουριστικής κίνησης από Γερμανία, συμπεραίνονται τα εξής:

Η Μεσόγειος αποτελεί μεν τον πιο αγαπημένο προορισμό των Γερμανών τουριστών, ωστόσο, η Ελλάδα υπολείπεται σημαντικά της Ισπανίας, Ιταλίας και Τουρκίας.

Το ελληνικό τουριστικό προϊόν μπορεί να αναδειχθεί περαιτέρω στη Γερμανία, με έμφαση στη βελτίωση των τουριστικών υπηρεσιών, στην εξαιρετική σχέση ποιότητας-τιμής και στην επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου.

Τομείς, οι οποίοι προσφέρουν δυνατότητες προσέλκυσης περαιτέρω τουριστικής κίνησης:

- Γαστρονομικός, πολιτιστικός-εκπαιδευτικός και φυσιολατρικός τουρισμός
- Τουρισμός ευεξίας (wellness, αποκατάσταση παθήσεων κ.λπ) και αθλητικός (ποδηλατικός, περιπατητικός, ιστιοπλοϊκός κ.λπ.)
- Συνεδριακός και ιατρικός τουρισμός.

Εν κατακλείδι, όσον αφορά την προσέγγιση της γερμανικής τουριστικής αγοράς και προκειμένου να προσελκύσουν περισσότεροι Γερμανοί τουρίστες, υψηλών εισοδηματικών κλιμακίων στην Ελλάδα, προτείνεται:

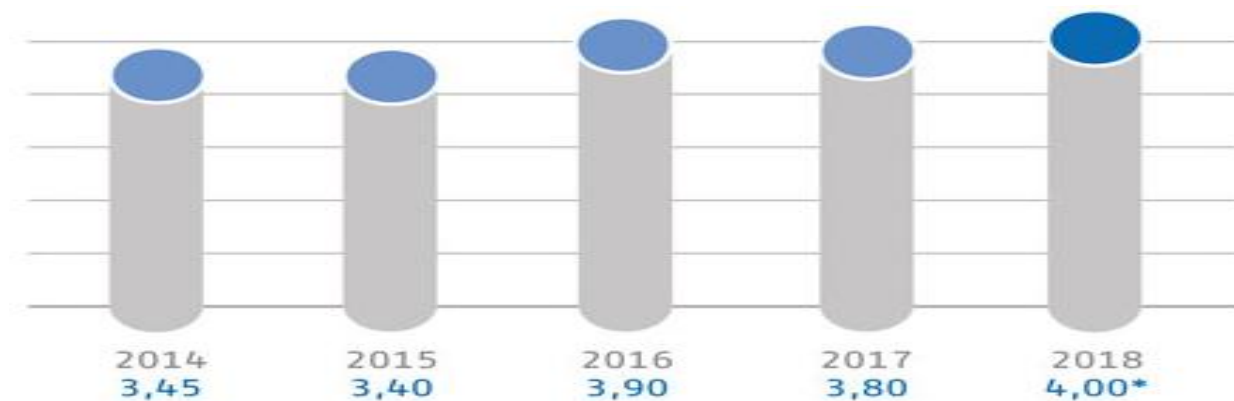
- Διεύρυνση συνεργασιών με διοργανωτές ταξιδίων και τουριστικά γραφεία.
- Συνεχής αναβάθμιση της παρουσίας, με εθνικό περίπτερο, στις μεγάλες Διεθνείς τουριστικές Εκθέσεις στη Γερμανία (ιδιαιτέρως στην ετήσια Διεθνή Τουριστική Έκθεση ITB, στο Βερολίνο).
- Προσέγγιση και ενημέρωση ειδικών διαμορφωτών κοινής γνώμης και τάσεων (trend setters, influencers, style hounds κλπ) στον τουριστικό κλάδο.
- Διοργάνωση επισκέψεων στην Ελλάδα με προσκεκλημένους: διοργανωτές ταξιδίων, εκπροσώπους τουριστικών Γραφείων και ειδικευμένους δημοσιογράφους.
- Περαιτέρω αξιοποίηση του διαδικτύου και διεύρυνση των συνεργασιών με παρόχους διαδικτυακών τουριστικών υπηρεσιών.
- Επιδίωξη ανάδειξης της Ελλάδας ως ενδεδειγμένου, ενδιαμέσου τουριστικού σταθμού σε ταξιδιωτικά πακέτα μακρινών/εξωτικών προορισμών, από και προς τη Γερμανία.
- Διαφημιστική προβολή με αξιοποίηση όλων των μέσων επικοινωνίας, μεταξύ άλλων και των μέσων κοινωνικής δικτύωσης.

6. Διεθνείς Εκθέσεις/Συνέδρια στη Γερμανία και Ελληνικές Συμμετοχές

Σύμφωνα με στοιχεία της Επιτροπής Εκθέσεων της Γερμανικής Οικονομίας AUMA (Ausstellungs- und Messe-Ausschuss der Deutschen Wirtschaft e.V.), ο κλάδος διοργάνωσης εκθέσεων ανήκει στους σημαντικότερους τομείς παροχής υπηρεσιών της γερμανικής οικονομίας, με κύκλο εργασιών €4,0 δις το 2018 (τελευταία διαθέσιμα), έναντι € 3,7 δις € το 2017 και €3,9 δις το 2016.

ΓΡΑΦΗΜΑ 11

Κύκλος Εργασιών Γερμανικού Εκθεσιακού Κλάδου 2014-2018*
(δισ Ευρώ)

© AUMA

* vorläufig

* προσωρινά στοιχεία

Διοργανωτές τοπικών και εθνικών εκθέσεων (συμπεριλαμβάνονται διοργανώσεις σε εξωτερικό, συνέδρια και υπηρεσίες)

Πηγή: Εκθεσιακή Αρχή AUMA – Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο

Σύμφωνα με εκτιμήσεις της AUMA, η συνολική προστιθέμενη αξία του εκθεσιακού κλάδου στη γερμανική οικονομία (στοιχεία 2019), συμπεριλαμβανομένων των παράπλευρων πολλαπλασιαστικών ωφελειών, ανέρχεται ετησίως σε €28,0 δις, συντηρώντας περί τις 231 χιλ. θέσεις εργασίας.

Επτά εταιρείες από τη Γερμανία συγκαταλέγονται μεταξύ των 14 πρώτων διοργανωτών διεθνών εκθέσεων παγκοσμίως (Πίνακας 27, βάσει τελευταίων διαθέσιμων στοιχείων 2018):

ΠΙΝΑΚΑΣ 23

Παγκόσμια Κατάταξη Διοργανωτών Εκθέσεων βάσει κύκλου εργασιών

Κατάταξη	Διοργανωτές εκθέσεων	Έδρα	Κύκλος Εργασιών 2018 (εκατ. €)	Κύκλος Εργασιών 2017 (εκατ. €)	Μεταβολή 2017/18
1	Reed Exhibitions	H.B.	1.351,9	1.264,0	6,95%
2	Informa	H.B.	1.318,9	631,1	108,98%
3	Messe Frankfurt	Γερμανία	718,1	669,1	7,32%
4	GL events	Γαλλία	477,0	481,9	-1,02%
5	MCH Group	Ελβετία	463,9	421,8	9,98%
6	Messe München	Γερμανία	417,9	332,6	25,65%
7	UBM plc	H.B.	415,8	979,0	-57,53%
8	Comexposium	Γαλλία	366,0	264,0	38,64%
9	Messe Berlin	Γερμανία	352,1	284,0	23,98%
10	Kölnmesse	Γερμανία	337,4	357,9	-5,73%
11	Emerald Expositions	ΗΠΑ	332,6	285,2	16,62%
12	Nürnbergmesse	Γερμανία	315,1	205,5	53,33%
13	Deutsche Messe	Γερμανία	309,7	356,4	-13,10%
14	Messe Düsseldorf	Γερμανία	294,0	367,0	-19,89%
15	Fiera Milano	Ιταλία	247,2	271,3	-8,88%
16	PSPA TOPCP Ltd	H.B.	247,3	171,1	44,54%
17	HKTDC	Χονγκ-Κονγκ	240,0	254,1	-5,55%

Πηγή: Εκθεσιακή Αρχή AUMA – Επεξεργασία Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο

Το 2019, ο αριθμός των διεθνών και εθνικών εκθέσεων που διοργανώθηκαν στη Γερμανία μειώθηκε σε 163, από 178 το 2018, με τον αριθμό των εκθετών να ανέρχεται σε 180.000 (+1,2% έναντι 2018), και τον αριθμό των επισκεπτών σε 9.900.000 (-1,9% έναντι 2018). Ο αριθμός των ξένων εκθετών ανήλθε το 2019 σε 113.313, έναντι 107.830 το 2017.

Ο μεγαλύτερος αριθμός εκθετών (στοιχεία 2018), σε εκθεσιακές διοργανώσεις στη Γερμανία προέρχεται από χώρες ΕΕ (51,6%). Ακολουθούν οι εκθέτες από χώρες ΝΑ και Κεντρικής Ασίας (28,4%), ευρωπαϊκές χώρες εκτός ΕΕ (8,7%), Β. Αμερική (5,6%), Λατ. Αμερική (2,1%), Αφρική (1,7%), Εγγύς και Μέση Ανατολή (1,4%) και Αυστραλία-Ωκεανία (0,5%).

Οι συμμετοχές από Κίνα το 2018 ανήλθαν σε 17.509, έναντι 13.999 το 2017 κατατάσσοντάς την Κίνα στην 1^η θέση μεταξύ των ξένων εκθετών στη Γερμανία, με 2^η την Ιταλία (13.633 εκθέτες), 3^η την Γαλλία (7.062), ακολουθούμενες από Ολλανδία (6.137), ΗΠΑ (5.605) κ.λπ.

Η Ελλάδα το 2018 συμμετείχε σε 92 Διεθνείς εκθέσεις στη Γερμανία, έναντι 76 το 2017, ωστόσο ο αριθμός των εκθετών μειώθηκε από 1.096 το 2017 σε 962 το 2018.

Όσον αφορά στη φιλοξενία διεθνών συνεδρίων στη Γερμανία, σύμφωνα με τη Διεθνή Ένωση „International Congress and Convention Association“, η Γερμανία για το έτος 2018 (τελευταία διαθέσιμα στοιχεία), κατατάχθηκε στη 2^η θέση παγκοσμίως, με 692 συνέδρια, μετά από τις ΗΠΑ (947) και πριν την Ισπανία (595). Αντιστοίχως, σε όρους συνολικού αριθμού συμμετεχόντων σε διεθνή συνέδρια, το 2018 κατέλαβε την 3^η θέση στον κόσμο, με 293.337 συμμετέχοντες (ΗΠΑ: 384.035 και Ισπανία: 296.825).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄: ΔΡΑΣΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑΣ

-Υποστήριξη και συμμετοχή του Γραφείου ΟΕΥ σε επίσημες επισκέψεις, σε διοργάνωση εκδηλώσεων/εκθέσεων και επιχειρηματικών αποστολών, προσέλκυσης επενδύσεων, ήτοι:

➤ Υποστήριξη επίσκεψης ΥΠΑΑΤ σε 11^η Σύνοδο Υπουργών Γεωργίας (Βερολίνο, 19.1.2019) και συμμετοχής αντιπροσωπείας σε Συνάντηση Υψηλών Αξιωματούχων/συζητήσεις υψηλού επιπέδου FAO και Ευρ. Επιτροπής. Επίσκεψη κ. ΥΠΑΑΤ με στέλεχος Γραφείου μας σε 84^η Διεθνή Έκθεση «Πράσινη Εβδομάδα» και συνάντηση με Έλληνες εκθέτες.

➤ Συνδρομή ελληνικής συμμετοχής στη Διεθνή Έκθεση Νωπών Οπωροκηπευτικών "Fruitlogistica" και επίσκεψη στελεχών του Γραφείου ΟΕΥ Βερολίνου στο Εθνικό Περίπτερο και σε επί μέρους περίπτερα των Ελλήνων εκθετών (Βερολίνο, 06-08.02.2019)

➤ Συμμετοχή σε ενημερωτική εκδήλωση, στο πλαίσιο προγράμματος “Ενέργειες ενημέρωσης και προώθησης κηπευτικών στη Γερμανία (...)” με διακριτικό τίτλο “Vegiterrano” που διοργανώθηκε σε πλαίσιο ως άνω Διεθνούς Έκθεσης "Fruitlogistica". Παρουσίαση γερμανικής αγοράς οπωροκηπευτικών από στέλεχος Γραφείου ΟΕΥ.

- Προβολή και γευσιγνωσία ελληνικών οίνων στο πλαίσιο του Διεθνούς Φεστιβάλ Κινηματογράφου «Berlinale 2019» (Βερολίνο 11.2.2019) – περίπου 150 προσκεκλημένοι
- Προβολή και γευσιγνωσία ελληνικών οίνων στο πλαίσιο της Παγκόσμιας Ημέρας Ελληνικής Γλώσσας (Βερολίνο, 14.02.2019) – περίπου 120 προσκεκλημένοι
- Συνδρομή και υποστήριξη ελληνικής συμμετοχής στη Διεθνή Έκθεση Τουρισμού "ITB 2019", ως επίσης επισκέψεως της Υπουργού Τουρισμού κας Κουντουρά στο Βερολίνο, επ' ευκαιρία της Δ.Ε. και επίσκεψη στελεχών του Γραφείου ΟΕΥ Βερολίνου σε Εθνικό Περίπτερο και σε επί μέρους περίπτερα Ελλήνων εκθετών (Βερολίνο, 06-10.03.2019)
- Συμμετοχή Γραμματέα ΟΕΥ Α' κ. Χ. Παπαδόπουλου σε ενημερωτικές ημερίδες Enterprise Greece «Ενίσχυση Εξωστρέφειας των ελληνικών επιχειρήσεων στην Ευρ. Αγορά» (Αθήνα, 02/04, Τρίπολη 03/04/2019). Παρουσίαση γερμανικής αγοράς αγροτοδιατροφικών και FMCGs (καταναλωτικών προϊόντων Fast Moving Consumer Goods).
- Παροχή καταλόγων αγοραστών από κλάδο Γαλακτοκομικών/Τυροκομικών οικείας περιοχής γεωγραφικής αρμοδιότητας, προς διοργάνωση επιχειρηματικών συναντήσεων σε Ελλάδα (4^ο Partenariat Τροφίμων-Ποτών Enterprise Greece, 6/2019, Αθήνα και Λάρισα). Συμμετοχή εταιρείας Brimo-Warenhandels-gesellschaft από δίκτυο Γραφείου μας (περιοχή Αμβούργου) στη δράση.
- Υποστήριξη πραγματοποίησης επενδυτικού σχεδίου αγοράς/επαναλειτουργίας του εργοστασίου επεξεργασίας ξύλου „Shelman“ (Κομοτηνή), μέσω διευκόλυνσης επαφών με το Υπουργείο Ανάπτυξης&Επενδύσεων, καθώς και μέσω συναντήσεων με το ενδιαφερόμενο γερμανικό επενδυτικό σχήμα στην Πρεσβεία.
- Λοιπές δραστηριότητες εντός του 2019:
- Το Γραφείο ΟΕΥ Βερολίνου συνέταξε:
 - ειδικό ενημερωτικό Σημείωμα για το νέο γερμανικό νόμο περί Εναλλακτικής Διαχείρισης Αποβλήτων Συσκευασιών (ανακύκλωση συσκευασιών)
 - ειδικό σημείωμα περί προϋποθέσεων ίδρυσης καταστήματος εμπορίας τροφίμων στη Γερμανία
 - ειδικό σημείωμα περί προϋποθέσεων συμμετοχής σε υπαίθριες/Χριστουγεννιάτικες αγορές στη Γερμανία
- Ιδιαίτερη μέριμνα καταβλήθηκε στην παρακολούθηση περιπτώσεων παραβίασης των ελληνικών κατοχυρωμένων ονομασιών ΠΟΠ-ΠΓΕ σε συνεργασία με ΥΠΑΑΤ, ΕΦΕΤ και εδώ αρμόδιες υπηρεσίες.
- Συνδρομή ελληνικών εταιρειών και, κατά περίπτωση, επίλυση εμπορικών διαφορών με γερμανικές εταιρείες.
- Τακτικές αναρτήσεις στην πύλη οικονομικής διπλωματίας Agora του ΥΠΕΞ επί θεμάτων διμερούς οικονομικής συνεργασίας, εξελίξεων γερμανικής οικονομίας, περιβάλλοντος επιχειρηματικής δραστηριοποίησης κλπ. (σύνολο 50 αναρτήσεις), ως επίσης σύνταξη και ανάρτηση μελετών, σημειωμάτων και ερευνών αγοράς για τομείς και ειδικά θέματα της γερμανικής οικονομίας (σύνολο 5 σημειώματα), καθώς και επικαιροποιημένου **Οδηγού Επιχειρείν για την Γερμανία**. Σημειώνεται ότι ο **Οδηγός Επιχειρείν** περιέχει πληροφορίες για το θεσμικό πλαίσιο επιχειρηματικής δραστηριοποίησης (νομικές μορφές εταιρειών, διαδικασίες/χρόνος και κόστος ίδρυσης εταιρείας κα.), για την σήμανση και πιστοποίηση προϊόντων, για τελωνειακά θέματα, για φορολογία φυσικών προσώπων και επιχειρήσεων, για επιδοτήσεις και επενδυτικά κίνητρα και πλήθος άλλων χρήσιμων πληροφοριών για την γερμανική αγορά. Ο Οδηγός Επιχειρείν για την Γερμανία (Οκτώβριος 2018) δύναται να αντληθεί από τον υπερσύνδεσμο: http://www.agora.mfa.gr/infofiles/DoingBusinessInGermany2017_GrafeoOEY-Berlin%20de.pdf (σελίδα Γραφείου ΟΕΥ Βερολίνου, πύλη οικονομικής διπλωματίας ΥΠΕΞ).
- Συμμετοχή σε τακτικές, μηνιαίες ενημερώσεις των Υπουργείων Οικονομικών, Οικονομίας και Ενέργειας, Γεωργίας, Περιβάλλοντος, Μεταφορών εν όψει εκάστοτε συγκλήσεως αντιστοίχων Συμβουλίων Υπουργών ΕΕ.
- Συμμετοχή σε εκδηλώσεις και συνέδρια για θέματα κλιματικής αλλαγής και ενεργειακής μετάβασης.
- Επεξεργασία στατιστικών στοιχείων, μελετών οικονομικών ινστιτούτων κλπ. για την αποτύπωση των εξελίξεων της Οικονομίας της Γερμανίας και των Ελληνογερμανικών σχέσεων.

Εν κατακλείδι, το Γραφείο ΟΕΥ Βερολίνου, εντός του 2019, ανταποκρίθηκε σε συνολικά **247** αιτήματα παροχής πληροφοριών για την αγορά της Γερμανίας, τόσο προς ελληνικές επιχειρήσεις και φορείς (234 αιτήματα), όσο και προς γερμανικές επιχειρήσεις και φορείς (13 αιτήματα) αντιστοίχως για την ελληνική αγορά. Στα ανωτέρω προστίθενται ακόμη πληθώρα εξειδικευμένων αιτημάτων και ειδικών σημειωμάτων τεχνικής φύσεως, από/προς ελληνικά Υπουργεία, φορείς και ιδιώτες.

Βερολίνο, Ιούλιος 2020

Χαράλαμπος Κουναλάκης
Γενικός Σύμβουλος ΟΕΥ Α΄